Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo Biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

Registered at the G.P.O. Sydney for transmission by post as a Newspaper.

(XIX) 1968 — LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI — Nr. 22 (995) 1968 m. birželio 3 d.

SVARBU KONKRETUMAS

Keista, bet jau taip yra: dvidešimtį metų išgyvenus čia ir bendrai bedirbant kultūrinį ir visuomeninį darbą vis dar pilnai nesame įsisąmoninę, kad daugiausia pritarimo ir pasisekimo turi tik konkretūs ir aiškūs darbai ir projektai. Abstrakčiai mes mokame labai daug prikalbėti pradedant krašto vadavimu bei lietuvybės išlaikymu ir baigiant jaunimo sulietuvinimu, tačiau kaip taisyklė iš abstrakčių kalbų gaunasi ir abstraktūs rezultatai. Šitą tiesą patvirtina eilės metų patirtis Kiek jau metų kalbama apie Sydnėjaus lietuvių bendruomeninius namus, bet tokių namų ir iki šiandie dar neturime, nors kalbama aukštais terminais, turime didelių užsimojimų, tačiau kada pradedama skaičiuoti kiek visa tai kainuotų, kiek galėtume patys sudėti, ir kiek pasiskolinti, tai išsigandę sumų staiga nuleidžiame rankas. Lygiai tokios pačios problemos dėl bendruomeninių namų buvo ir kitose lietuvių kolonijose — Melbourne, Adelaidėje, Geelonge. Bet kitur buvo mažiau abstrakčiai kalbėta, o daugiau konkrečiai dirbta, ir dėl to su pasididžiavimu matome turimus rezultatus. Kitur jeigu ir nebuvo sutarta statyti vienerius namus, tai pastatyta dveji, kaip Adelaidėje, ir abeji verti pasididžiavimo. Reiškia, kliūtys užsimojimų nesustabdė

Štai ir vėl prasidėjo jau seniai girdėtos ir iš naujo kartojamos kalbos apie bendrus lietuvių namus Sydnėjuje. Mūsų visų troškimas, kad tokie namai būtų, tačiau jeigu neįmanoma susitarti ir jei interesai kryžiuojasi, tai geriau šį tą daryti atskirai, negu nieko nedaryti, o tiktai laukti susitarimų. Teisingai aną kartą A. Bučinskas išsireiškė — jeigu bijome vienų namų tai nebijokime dviejų klubų. Iš tikrųjų, nerealizuota idėja yra jokia idėja.

Daug mes turėjome gražių užsimojimų, bt eilė jų nuėjo vėjais, nes tebuvo tik abstarkčios kalbos, nesusilaukusios konkretaus atgarsio visuomenėje, užnugaryje.

Kaip patirtis rodo, mūsų visuomenė jau seniai įrodė, kad ji nebijo nei darbo, nei aukos. Padaryta ir suaukota iki šiolei labai daug, bet jeigu yra kur reikalas, tai ir vėl bus dirbama ir aukojama. Vis tik ir toji pati visuomenė stato vieną ir pagrindinį reikalavimą — užsimoti ir vykdyti ką nors konkretaus. Geriausias gal būt pavyzdys tai mūsų kalbos jaunuomenės reikalais. Daug buvo prišnekėta ir tebešnekama, bet šnekos šnekomis palieka. Tačiau kai atėjo konkretus reikalas tą jaunuomenę paremti vykti į Jaunimo kongresą, tai vietoj su baime užsimotų trijų kandidatų mūsų visuomenė pasiuntė trisdešimt!

Klausimas šiandie yra apie jaunuomenės lituanistinį švietimą. Vienur kitur privačia iniciatyva šis tas bandoma daryti, bet kad tuo reikalu susirūpintų visuomeninės institucijos, tai taip ir nesimato. O reikalas paprastas: tegu tik būtų aiškiai pasakoma, ko mūsų mokykloms arba švietimo institucijoms reikia konkrečiai, aišku, visuomenė ir vėl ateis į pagalbą.

Taigi, kiekvienu atveju ne tiek gražios ir kilnios idėjos pateisina mūsų egzistenciją, kiek konkretus jų realizavimas. Lietuvybė irgi paliktų tik tuščia sąvoka, jeigu mes ja konkrečiai negyventume. O pats gyvenimas visados yra tik konkretus, todėl ir to gyvenimo tegali būti ir tik konkretūs reikalavimai bei jų įgyvendinimai. Gyvenime nieko nėra abstraktaus, o tik neatšaukiama reali konkretybė. Abstrakčiai mes visi galime būti karaliais, turtuoliais arba vadais bet kol šito nerealizuojame, tol nieko iš to ir nėra. Lygiai abstrakčiai kalbant ir apie Sydnėjaus lietuvių kultūrinį centrą iki šiolei vis tebeieškome prieglaudos pas svetimuosius.

(v.k.)

V. BERNOTAS

Politikos vingiuose

POSĖDŽIAI PARYŽIUJE — KARAS VIETNAME

"O, Dieve, kokių narsių vyrų aš turiu nustoti šiandieną", jautriais žodžiais prezidentas Johnsonas kreipėsi į keturis Vietnamo veteranus, apdovanodamas už drąsą garbės medaliais. Pagerbti kariai, atlikę garbingai savo pareigą, grįš į normalų gyvenimą. Gi tūkstančiai kitų, kuriuos likimas paguldė Vietnamo džiunglėse, liks statistikos skaičiumi.

Posėdžiai Paryžiuje ligi šiol nedavė nė mažiausios kibirkštėlės, kad būtų einama prie susitarimo, ar komunistų agresijos sušvelnėjimo. Anaiptol, kovos Vietname vyksta dar smarkiau. Šio mėnesio vidury Amerikos aukos vien užmuštais pareikalavo tik per savaitę 562 karių gyvybių. Tai naujas rekordas, kuris prašoko ne tik Vietnamo, bet ir Korėjos karą, apie ką prezidento jautrūs žodžiai referavo.

— ★ —

Šiaurės Vietnamo taikos delegacijos "pasitarimai" grynai nukreipti propagandai. Du sykius savaitėje abi pusės susitinka trijų valandų bergždiems posėdžiams. Tokios kalbos vyksta už uždarų durų. Po posėdžių ruošiamos spaudos konferencijos, žinoma, daugiausia komunistų. Tam š. Vietnamas gerai pasiruošęs. Į Paryžių atsivežę dėžėmis įvairiausių šiukšlių demonstruoja žurnalistams brutualius J.A.V-bių metodus kuriais žudomi šiaurės Vietnamo gyventojai.

Į pirmą tokio pobūdžio konferenciją sausakimšai prisigrūdo korespondentų. Antroje konferencijoje — kalbama tas pat ir demonstruojamos tos pačios šiukšlės: bombų skeveldros, tušti napalmo kanisteriai ir rodomi filmai sužalotų ir sudegintų š. Vietnamo vaikų. Vėlesnėse spaudos konferencijose vietos atsirado apsčiai — jas lankė tik komunistams simpatizuoją žurnalistai.

Amerikos posėdžiautojai po tokių pasitarimų neturi ką pareikšti. Nieko konkretaus nekalbėta, dėl nieko nesusitarta. Trys ar keturios valandos posėdžių praleidžiamos vien klausant kaltinimų grasinimų, reikalavimų... Amerikos atstovų pareiškimai spaudai paprastai susideda iš kelių sakinių. Pasakoma, kiek laiko užtruko posėdis ir kada bus susitinkama sekantį kartą. Paryžiaus posėdžius geriausiai apibūdino vyriausias pasitarimų delegatas Averell Harriman, sakydamas: "Niekada tiek daug neatvyko iš tiek toli, kad sužinotų tiek mažai". Ambasadorius Harriman omeny turėjo 1300 žurnalistų, aprašančių pasitarimų eigą. Iš tikro į Paryžių susirinko rekordinis skaičius diplomatų ir žurnalistų. Beveik kiekviena pasaulio šalis, išskyrus kom. Kiniją, yra reprezentuojama. Pavyzdžiui, kada Vokietija kapituliavo po antrojo pasaulinio karo, korespondentus galima buvo suskaičiuoti prištais; o 1951 metais Korėjos Kesonge paliaubų atidarymo konferencijoje jų buvo virš šimto. Korespondentai kol kas nesiruošia iš Paryžiaus vykti. Ypač šiuo laiku, kada medžiagos rašymui pagausėjo bet tik kitokia tema.

NERAMUMŲ TĄSA PRANCŪZIJOJ

Dvi savaitės, kai visa Prancūzija chaose, ir neatrodo, kad viskas ramiai užsibaigs. Kruvinų susirėmimų nėra. Nėra ir aukų. Policijos dažnai vartojama kieta ranka suminkštėjo. Suminkštėjo ir de Gaulles kieta galva. Tačiau padėtis krašte katastrofiška.

Unijų iškovotos lengvatos, darbininkams nepriimtinos. Žemiausios algos pakėlimas 35% darbininkų atmestos. Kitų algų pakėlimas 7% nepriimtinos. Trumpesnės darbo valandos — per ilgos. Vyriausybės pažadai pagrindinai perorganizuoti ir tobulinti švietimo sistemą per ilgai užtruksią. Studentai nori nedelsiamos akcijos. Pensijos pakėlimas per mažas; pensijos amžius nuo 65 metų per didelis. Valstybiniai mokesčiai taip kaip ir karinės išlaidos — perdideli.

Prancūzijos vyriausybė sutiko viską keisti ir visų pageidavimus patenkinti, tik kad kraštas grįžtų į normalias vėžes. Tuo tarpu darbininkai nesiryžta grįžti į fabrikus, studentai į klases.

Lietuvių patarlėje sakoma: "Lazda turi du galus". Tad šiandieną antruoju lazdos galu vaišinamas prezidentas de Gaulle. Jo neaiškūs siekimai tarptautinėje plotmėje jam tuo pačiu atsimoka.

Ar ne de Gaulles siekimas išstumti dolerį iš Europos apyvartos ir jį pakeisti franku? Ar ne de Gaulle darė viską, Maskvai trinant rankas, kad sužlugdytų Amerikos aukso išteklius ir tuo pačiu nuvertintų dolerį? Šiandieną ne doleriui, bet frankui grėsia didžiausias nuvertinimo pavojus. Ir jeigu de Gaulle laikysis savo pažadų — keliant algas ir trumpinant darbo valandas — Prancūzijos frankas smuks, o aukso ištekliai liks praeities svajonė.

Keliant algas produktų kainos neišvengiamai turės kilti. Vadinasi, prancūzų gaminamos prekės eksportui taip pat turės kilti, kurias bendros rinkos kraštai mažiau pirks. Importuojami gaminiai žemesnėmis kainomis (muito mokesčiai artimoje ateity bus panaikinti) užplūs prancūzų rinką ir tuo pačiu kels krašte bedarbystę.

Sekantį mėnesį Prancūzijoje vyksta referendumas. Labai abejotina, kad de Gaulle išeitų laimėtoju. Kitaip, jam teks nenoromis prezidento vietą palaisvinti.

MIN. P-KAS J. GORTON WASHINGTONE

Prezidento Johnsono visada laukiamas svečias buvo H. Holtas. Jų nuomonės visada sutapdavo, o drauge ir abiejų valstybių puoselėjami tamprūs ryšiai stiprėjo. Tragiškai netekus min. p-ko Holto, naujo min. J. Gorton pažiūros ne visai buvo ryškios Washingtonui. Taip pat ir australų vyriausybė po bombardavimų nutraukimo ir užmegstų kontaktų su komunistais, pradėjo skeptiškai žiūrėti ir abejoti amerikonų role Azijoje. Tuo tikslu min. p-kas Gorton vyko į Washingtoną išsklaidyti esamus neaiškumus ir sužinoti Amerikos ateities planus Azijoje.

Prez. Johsonas užtikrino min. pirmininką Amerikos tolimesniais interesais Azijoje, pabrėždamas Australijos svarbumo vaidmenį prieš besiplečiantį komunizmą pietų pusrutulyje. Prezidentas nedavė garantijų; nei galėjo kalbėti už savo pasekėjų aspiracijas. Tačiau visai aiškiai Johsonas pasakė, kad nei Amerika, nei Australija nuo tarptautinio įsipareigojimo negalės izoliuotis.

Ironiškai atrodo, bet tikrumoje Washingtonas ir Canberra pergyveno tą pačią baimę. Vieniems atrodė, kad Canberra žiūri nerimtai į amerikonų pastangas pietryčių Azijoje, kitiems — Washingtonas. Nuoširdūs min. pirmininko pasikalbėjimai su prezidentu įrodė, kad vieni kitiems liks ištikimais partneriais sprendžiant politinius Azijos klausimus.

Garbingi sukaktuvininkai

Garbingi sukaktuvininkai Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas J.J. Bačiūnas ir min. V. Sidzikauskas, neseniai sulaukę 75 metų amžiaus. Šis sukakties proga nuoširdžiai sveikiname abu veteranus darbuotojus linkėdami dar ilgus metus darbuotis lietuvių tautos gerovei.

Iniciatyva mūsų rankose

— Rašykite ir aiškinkite mūsų visuomenei, kad Lietuvos laisvės byloje dar galima padaryti daug, tikrai daug, jeigu tam reikalui visi paskirtumėm pinigų daugiau ir greičiau, — kalbėjo Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas lietuvių laikraščių redaktoriams ir atstovams, pasikvietęs apie tuziną jų pasikalbėti į savo namus New Rochelle, N.Y., gegužės 18 popietę.

Kad tas seniai žinomas, tik vis dar nepakankamai įsisąmonintas ir nepakankamai įgyvendintas dėnis tebegalioja, Vliko pirmininkas ryškiai pavaizdavo, smulkiau papasakodamas apie pastarąją savo kelionę į Tolimuosius Rytus, apie kurią stambiais bruožais mūsų visuomenė jau painformuota. Vien tos kelionės patyrimai rodo, kaip, žadinant ir mobilizuojant palankumą Lietuvos laisvės siekimui mažiau ar daugiau padėti galinčiuose sluoksniuose, reikia daug kur būti, su daug kuo susitikti, susipažinti, aiškinti, apčiuopti ir paliesti Lietuvos reikalui palankių nusiteikimų ir interesų stygas, iškelti atitinkamų sumanymų, o kai pasiseka kur nors "įkaitinti geleži", tai reikia prie jos ir budėti, "kalti".

Net ir suradus geravalių pagalbininkų Lietuvos bylai ginti, dar ne laikas jaustis, kad iš mūsų pusės jau viskas atlikta, kad beliekа laukti pažadėtos pagalbos vaisių. Priešingai, tai tik pradžia, nes paprastai *visiems pagalbininkams reikia* labai rūpestingos ir gerai parengtos *mūsų pagalbos*, kad jie galėtų mums tinkamai padėti. Mes turim suieškoti ir tinkamai sutvarkyti kiekvienam sumanymui vykdyti reikalingus duomenis, parengti įvairius projektus, o taip pat ir budėti, kad kiti reikalai nestumtų mūsiškių į "stalčių gilumas". Pavyzdžiui, buvo tvirtų pažadų iškelti Teherano konferencijoj klausimą dėl žmogaus teisių padėties Lietuvoj, *jeigu tik pasitaikys tinkama proga.* Tačiau nieko neįvyko, nes nematė progos. O jeigu būtumėm turėję ten kompetetingą savo stebėtoją, jis griečiausia būtų galėjęs padėti tokią progą pamatyti, būtų galėjęs patarti, kaip ta proga galėtų būti panaudota Lietuvos padėčiai pasvarstyti, ar bent viešai į ją pirštu parodyti.

Kaip Teherane, taip ir daug kur kitur mes nepajėgiam parūpinti pagalbos savo pagalbininkams kartais ir dėl įvairių kliūčių, bet dažniausia tos kliūtys galėtų būtų sumažintos ar visiškai pašalintos, jeigu pašalintumėm pirmutinę, visų kliūčių priešakyje stovinčią kliūtį — pinigų stoką.

Pasikalbėjime buvo pabrėžta, kad tai, kas Vliko pirmininkui pavyko padaryti kalbamosios kelionės metu, yra tik maža dalelė to, kas reiktų ir kas tikrai galima padaryti, — galima, pašalinus tą nelemtą finansinę kliūtį. Šiuo atveju Vliko pirmininkas ją pats vienas savo lėšomis pašalino. Bet taip negali būti visais atvejais ir visą laiką. *Tik visa mūsų visuomenė gali sudaryti sąlygas, kad, besirūpinant Lietuvos laisvės byla, netektų sustoti neprisiartinus net prie tų durų, kurios tam reikalui nėra aklinai uždarytos.*

Šia prasme Vliko pirmininkas kvietė laikraštininkus be paliovos aiškinti Tautos Fondo ir ypač šiais metais Jungtinio Finansų Komiteto užsimojimų ir atitinkamo visuomenės jiems palankumo reikšmę.

(ELTA)

LIETUVIŲ DIENŲ PREZIDIUMAS INFORMUOJA

DAINŲ ŠVENTĖS REIKALU

Lietuvių Dienų Prezidiumas paskutiniame savo posėdyje nutarė, kad *Dainų Šventės programa bus perteikta visuomenei vieno vakaro koncerte.* Tai įvyks Lietuvių Dienų iškilmių pradžioje, gruodžio 28 dieną (šeštadienį) Adelaidės Town Hall, kuri talpina per 1.200 žiūrovų. Pirmoje to koncerto dalyje bus atskirų chorų pasirodymai (chorai prašomi paruošti šiam pasirodymui po tris dainas) ir antroje dalyje jungtinių chorų dainos. Jungtinių chorų repeticijos bus vykdomos jau gruodžio 27 dieną, todėl visi chorai, kurie dalyvaus iškilmėse, laukiami Adeladėje tos dienos rytą.

Minėtas Lietuvių Dienų Prezidiumo nutarimas buvo padarytas po to, kai visi iškilmėse dalyvaują chorai atsiuntė savo atsakymus į bendraštį programos nustatymo klausimų. Prezidiumui ypatingai malonu konstatuoti, kad visų chorų dirigentai pritarė Dainų Šventės programas sujungti į vieną koncertą.

Sutelkus Dainų Šventę į vieną dieną, sekmadienis, atrodo, bus lais vas. Tačiau dabar į tą dieną pretenduoja "Vaidilos" teatras, kuris Lietuvių Dienų iškilmėms žada paruošti atitinkamą veikalą. Kai šis reikalas pilnumoje paaiškės, visuomenė apie tai bus išsamiau painformuota. Ta proga Prezidiumas nori pareikšti visiems besidomintiems, kad, atėjus tinkamam momentui, Prezidiumo informacijos apims ir kitų sričių parengimus, kurie bus vykdomi Lietuvių Dienų proga. Prezidiumas, besivadovaudamas nusistatytu planu, numato supažindinti visuomenę su visais būsimų iškilmių parengimais. Juo greičiau sekcijos savo užsimojimus apipavidalins, tuo anksčiau bus galima supažindinti visuomenę su užplanuotais parengimais.

ĮVYKIAI

Nors Vietnamo karo baigimo reikalais ir vyksta formalios derybos Paryžiuje, bet karas Vietname vyksta su dar didesniu nuožmumu. Komunistai puola visai nesiskaitydami su aukomis. Nežiūrint to ir sąjungininkų aukos labai pašoko.

Paliaubų pasitarimuose amerikiečių pirmas reikalavimas — sustabdyti karo veiksmus.

— ★ —

Rytiniuose Amerikos pakraščiuose Atlante pereitą savaitę dingo amerikiečių atominis povandeninis laivas Scorpion. Amer. laivynas ir aviacija šukuoja Atlantą beieškant dingusio laivo. Laive buvo 99 jūrininkai. Jeigu laivas išoriškai nesužalota, tai jame esą jūrininkai galį išgyventi apie 70 dienų. Labai menkos viltys surasti laivą ir išgelbėti žmones. Pastebėtina, kad metų pradžioje Viduramžio jūroje lingo be pėdsakų prancūzų ir Izraėlio povandeniniai laivai. At tik kas jų nemedžioja iki šiol nesusektomis priemonėmis?

— ★ —

Prez. Johnsonas pareiškė, kad jam pasitraukus iš prezidento pareigų ir jeigu jis būtų skiriamas naujos administracijos ambasadorium, tai tenorėtų vykti tik į Australiją, kur jis jaustųsi kaip namuose.

— ★ —

Australijoje lankėsi Indijos ministerė pirmininkė Indira Gandhi, turėjusi pasitarimus su Australijos federaline vyriausybe.

— ★ —

Vykstant Prancūzijos visuotiniam streikui viena anglė turistė nusisamdė iš Paryžiaus taxi prašydama, kad ją nuvežtų į Angliją. Ji 750 mylių kelionę įvykdė per 24 valandas sumokėdama 127 anglų svarus.

— ★ —

Neseniai pravesti rinkimai Italijoje gražino į valdžią seną vyriausybę. Pastebėtina, kad rinkimuose žymių laimėjimų gavo komunistai ir kraštutiniai kairieji.

— ★ —

Maskvoje apkaltintas Amerikos ambasados antrasis sekretorius Mr. J. Lodeesen užsiimąs šnipinėjimu. Nieko nesakoma, kokių priemonių imsis prieš jį Maskva.

ANAPUS OKEANO

JONAS SOLIŪNAS

ŠOKIŲ BELAUKIANT

Ne už kalnų jau Š. Amerikos lietuvių tautinių šokių šventė. Šiuo metu kiekviena grupė intensyviai ruošiasi dalyvavimui. Gi Čikagoje Šventės Komitetas yra bebaigiąs ruoštis tos šventės pravedimui. Darbo daug, už tat ir pasišventimo bei pasiaukojimo turi parodyti ne tik šokėjai, bet taip pat jų mokytojai bei šventės pravedėjai.

Retkarčiais mus aplanko žinios, kad šventės ruošimo komitetas turi nemaža rūpesčių ir susiduria su įvairiomis problemomis. Kiekviename visuomeniniame darbe kliūčių bei nesusipratimų pasitaiko ir pasitaikys. Kalbama, kad ir šįmetinės šventės komitetas buvo suerzintas kai kurių mūsų bendruomenės vadų. Tačiau atrodo, kad bent dabar visi nesklandumai yra pašalinti ir tikimasi, jog visi paruošiamieji darbai bus atlikti patenkinamai. Linkėtina, kad įvairios nesantaikos neužtemdytų pačios šventės.

Džiugu, kad šįmet tautinių šokių šventės programos pravedėja yra pakviesta žinomoji Vak. Vokietijos aktorė lietuvaitė Aldona Eretaitė. Jos dalyvavimas šventėje, nėra abejonės, patrauks ne vien lietuvių gausumą šioje šventėje atsilankyti. O su tuo atsilankymu jau šįmet mes galime turėti problemų.

Visuomenėje net didžiausiomis mūsų šventėmis pradeda atsirasti apatija. Atrodo, kad bent Čikagos lietuviškoji visuomenė tiek išlepo, jog net ir geriausi parengimai ne labai noriai lankomi. Šios apatijos atsiradimas rodo, kad, galbūt, vertėtų pagalvoti apie sekančios dainų ar šokių šventės perkėlimą kitur.

Neretam čikagiečiui lietuviui iškilmingosios mūsų šventės tapo jau eiliniu įvykiu, nes ligšiol daugumas mūsų didžiųjų parengimų buvo čia — Čikagoje! Žodžiu, čikagiečiui neeilinės šventės jau nėra skanėstas.

Beveik neabejotina, kad netolimoje ateityje jau panašios šventės ir toliau bus ruošiamos — ne čikagiečiai žiūrovai bus gausesni, negu patys šeimininkai. Jeigu taip, tai iš tiesų šventės rengimai Čikagoje būtų nepateisinami.

Antroji priežastis, kodėl šventes turėtumėm iškelti iš Čikagos, tai suteikimas progos ir kitoms mažesnėms lietuviškoms kolonijoms šitokiomis šventėmis pasigrožėti. Turime sutikti su paskirų mūsų tautiečių, gyvenančių paskirai arba mažesnėse kolonijose, priekaištavimu, jog didžiosios lietuvių kolonijos skriaudžia "mažutėlius". Visokiausios šventės, kongresai, suvažiavimai ir koncertai yra beruošiami jau tik centruose. Provincijos lietuviai tapo užmiršti. Už tat man atrodo, atėjo laikas atsiminti ir mūsų užmirštuosius. Sekanti didžioji dainų šventė turėtų būti ruošiama Amerikos rytiniame pakraštyje arba Kanadoje. Nežinau, kodėl yra nuolatos užmirštama Kanada. Čia lietuviai yra ir gerai susiorganizavę, ir mielai lankosi į lietuviškus parengimus. Nėra abejonės, kad ir tokiame Toronte, Hamiltone ar net Montrealyje žiūrovais būsų užpildytos net ir Čikagos dydžio (7-10,000) žiūrovų salės.

Mūsų dainų ir tautinių šokių šventės nėra tik pasigrožėjimo šventės. Jos turi atlikti ir atlieka taip pat entuziazmo sukėlimą lietuviškai kultūrai bei visuomeninei veiklai. Manding, didžiųjų švenčių ruošime ypač vietovę pasirenkant, šio krašto lietuviai turėtų pasimokyti iš Australijos lietuvių, kur tos didžiosios šventės kas antri metai ruošiamos skirtingose vietovėse. Šitaip darydami Australijos lietuviai tikrai atlieka nepaprastą darbą entuziazmo sukėlime visose Australijos lietuvių kolonijose. Juk argi nebūtų gaila, jei, sakykime, Australijos lietuvių dainų šventės būtų ruošiamos tik Sydnėjuje?

Šio krašto lietuviai įsikandusiai laikosi Čikagos. Taip darydami jie skriaudžia ne tik mažesnes lietuvių kolonijas, bet net ir paskirai gyvenančias lietuvių šeimas.

Nežinau, kodėl mūsų bendruomenės vadai šito reikalo nesutvarko. Nejaugi ir čia čikagiečių balsas yra lemiamas? Jei taip, tai labai gaila. Gaila todėl, jog čikagiečiai taip darydami skriaudžia ir nori dominuoti visus kitus šio krašto lietuvius.

Nėra paslaptis, kad metai iš metų Čikagoje egzistuoja ir įvairiausių organizacijų centriniai organai. Patirtis parodė, kad didžiųjų švenčių organizavime tai viena tai kita grupė nori primesti savo valią organizaciniams švenčių komitetams. Ruošiant šventes visai kitur ir toji trintis išnyktų. Praeityje ruoštosios Kanados Lietuvių Dienos įrodė, jog mažesnėse vietovėse organizacinis darbas dažnai yra net lengvesnis, nes mažai yra tarpgrupinio trynimosi ir įvairių intrygų.

Vis dėl to kaip ten bebūtų mes šįmetinių tautinių šokių šventės laukiame su nekantrumu. Žinant, kad šie metai yra JAV rinkiminiai metai, tikimasi, kad šventėje atsilankys kuris nors prezidentinis kandidatas ir tuo būdu šventė atkreips didesnį amerikiečių spaudos bei televizijos dėmesį. Neseniai buvo užsiminta, kad šventėje, galbūt, dalyvaus respublikonų kandidatas R. Nixon. Tai būtų didelis laimėjimas. Vilkimės, kad jis atvažiuos.

Nors dar ir neentuziastingai, bet bilietai į šventę jau perkami. Po truputį inercija dalyvauti šventėje didėja ir šventei atėjus tikimasi, kad dešimttūkstantinė salė bus perpildyta visų kolonijų lietuviais.

KAIP PATEKTI LIETUVON?

SUVARŽYTOS EKSKURSIJOS LIETUVON

Maskvos valdžia staiga suvaržė ekskursijas į Vilnių: vietoj 18 dienų, kaip buvo pastaruoju metu, dabar ekskursijoms Vilniuje leidžiama sustoti tik *penkias* dienas. Todėl su Inturistu bendradarbiaujančių kelionių biurų šiemet pradėtos organizuoti ekskursijos atšaukiamos ir užsirašiusiems grąžinami įmokėti pinigai. Tiems, kurie pasitenkintų penkiomis dienomis, siūlo vykdyti individualiai, be ekskursinių papiginimų.

Kelionių biurai (amerikiniai) įtikinėja, kad jie dėję visas pastangas, kad 18 dienų viešėjimo Vilniuje laikas nebūtų trumpinamas, bet tai, sako, "is a matter completely beyond our control" (dalykas už mūsų valios ribų).

Maskva, kaip paprastai, dėl tokių potvarkių nesiaiškina, ir to staigaus ekskursijų suvaržymo (iš tikrųjų — sustabdymo, nes 5 dienos tai tik mažai tesuinteresuotiems praeiviams) priežastys tegali būti spėjamos. Spėjimai veda į įvykius Lenkijoj ir Čekoslovakijoj, kuriuos Vilniuj ir apskritai Lietuvoj žmonės tyliai, bet labai atidžiai stebi. Dėl to čekistams ir taip jau daros "pilnos rankos", tai gal susirūpino, kad užplūdus ekskursantams, gali žaboklių nebeišlaikyti...

(*ELTA*)

NAUJI ĮVAŽIAVIMO NUOSTATAI

Sovietų Sąjungos INTURISTUI Amerikoj atstovaujantieji keilonių biurai, pranešdami apie ekskursijų į Vilnių suvaržymą, kartu praneša ir kitą naujieną, iš kurios iš pirmo žvilgsnio gali susidaryti įspūdis, lyg Maskva būtų netikėtai plačiai beatverianti duris paskiriems lankytojams. Būtent, siūlo specialias vizas, leidžiančias *nuvykti pas gimines, gyvenančius miesteliuose ar kaimuose ir viešėti tenai mėnesį ar net ilgiau.*

Tai būtų tikras perversmas Maskvos valdžios politikoje apsilankymų tvarkyme, jeigu tos "specialios vizos" nebūtų apraišiotos "virvutėmis" ir net labai ilgomis "virvėmis". Tų vizų davimo tvarka nustatyta tokia, kad, vietoj naujovės, viskas gali likti, kaip buvę, jokios viešėjimo pas gimines galimybės gali nebūti, kaip ir nebuvo, bet čekistams gali susidaryti labai gera proga per metus kitus patikrinti ir papildyti sąrašus visų savo pavaldinių, kurie tikrai turi užsieniuose giminių — tokių giminių, kurie dar nėra atitrūkę nuo savųjų, tiek neatitrūkę, kad dar norėtų net aplankyti. Sąrašai galėtų susidarlyti labai tikslūs, su adresais ir visais kitais duomenimis. Už tų sąrašų sudarymą "įsirašiusieji" patys ir užsimokėtų, netgi nepigiai: po 47 dolerius nuo galvos...

Sąlygos tokios: 1) Duos ar neduos vizą, sprendžia ne sovietinis konsulatas, o "atitinkamos SSSR įstaigos", kurios tą klausimą spręs gal šešis, gal aštuonis mėnesius, o gal ir ilgiau. 2) Paduodant pareiškimą tokiai vizai gauti, reikia tiksliai nurodyti giminių vardus-pavardes, adresus, savo irgi, ir pridėti 97 dolerius, iš kurių 47 už SSSR įstaigų darbą — aiškinimąsi, duoti ar neduoti vizą. *Jeigu neduos*, tai 50 dolerių grąžins, o 47 vistiek liks jiems. Jeigu vizą duos, tai 50 dolerių įskaitys į kelpinigius.

Maskvos valdžia, be abejo, tokių vizų prašymų tikisi daugiausia į okupuotus Baltijos kraštus ir Ukrainą (ten, kur daugiausia gauna siuntinių). Jei daugelis susigundytų papraštyi tokių vizų, tai į Maskvos iždą suplauktų stambi dolerių suma. O po pusmečio ar metų jie gali duoti vieną kitą tokią vizą, arba gali ir nė vienos neduoti, o doleriai vistiek jiems lieka. Imti mokestį, ir gana stambų, už neduotas vizas — tai išradimas, įrašytinas į sąrašą tų išradimų, kuriuos tikrai rusai bus išradę pirmieji. Ar tas naujas vizų planas numato plačiau atverti duris lankytojams į okupuotos Lietuvos kaimą, ims aiškėti po keleto mėnesių. O kad tai yra naujas planas doleriams šienauti iš giminių pasiilgusių išeivių, tai aiškų jau ir dabar.

(*ELTA*)

Lietuvoje

KOMUNISTAI APIE a.a. prof. J. TONKŪNĄ

Profesorius Juozas Tonkūnas, buvęs Lietuvos Žemės Ūkio Akademijos Rektorius (Dotnuvoje), 1934-39 m. Lietuvos švietimo ministras, gegužės 6 d., ką tik sulaukęs 74 m. amžiaus, mirė Dotnuvoje, kur apie 15 pastarųjų metų dirbo kaip mokslinis patarėjas prie žemdirbystės instituto (vadovaujamo buvusių J. Tonkūno studentų). Jo darbai pastaruoju metu buvo riboti daugiausia pievininkystės srityje. Kada nekada jis buvo pagiriamas, kaip darbštus mokslininkas. Valdinės spaudos veidmainingumas tipingai pasikartojo pranešimuose apie jo mirtį. Iš *Tiesoj* pateiktos biografijos galėtum manyti, kad J. Tonkūnas nuo 1924 metų (nuo Žemės Ūkio Akademijos įsteigimo Dotnuvoje) tartum nebūtų buvęs nė kojos iškėlęs iš Dotnuvos. Tik *Gimt. Kraštas*, numatydamas, kad rašo gal ir tiems, kurie prof. Tonkūną gerai atsimena), įterpė sakinį, kad tada ir tada "ėjo Lietuvos švietimo ministro pareigas"). O apie 13 metų "akademijos" NKVD stovyklose ne tik nė pusės žodžio, bet ir toks to "patyrimų praturtinimo" nutrynimas, kad atrodytų, lyg nieko panašaus nė nebūta. Tokiais akiplėšiškais nutylėjimais spaudos monopolistai Lietuvoj tebesitiki ištrinti iš istorijos bolševikinio režimo nusikaltimus.

(*ELTA*)

— ★ —

Pirmosios Vilniaus miesto ligoninės chirurgas Alfonsas Dirsė įgijo daktaro laipsnį, apgynęs disertaciją apie chirurginį arterijų nepraeinamumo gydymą. Pažymima, kad jis vienas pirmųjų Lietuvos medikų — praktikų, apgynusių doktoratą. Mat, keletas naujų medicinos mokslo daktarų iškilo vis iš teoretikų tarpo, dirbančių medicinos mokymo darbą. A. Dirsė irgi ne visą laiką buvo praktikas. Prieš keletą metų jis buvo medicinos reikalų administratorius, vad. sveikatos apsaugos ministras.

(*ELTA*)

— ★ —

Leonas Kairiūkštis, miškininkas (Miškų ūkio mokslinio tyrimo instituto direktoriaus pavaduotojas) apgynė disertaciją apie eglės-lapuočių medyno formavimo ir jų kirtimo mokslinius pagrindus ir įgijo žemės ūkio mokslų daktaro laipsnį. Disertaciją gynė Kragnijarske, Rusijos miškų ir medienos institute. (Elta)

kompleksų, bet didžiulė meilė savo gimtajam kraštui savo tautai ir jos kilnioms tradicijoms, — iškelia šį lietuvių tautos atstovą į gretas iškilių politikų, suprantančių savo krašto interesus ir ginančių juos dalykiškai bei su didžiu temperamentu".

Iš Australijos — ilgokai kelionėje užtrukusi — Sydney lenkų laikraščio *Wiadomosci Polskie* (1967 m. spalio 29) iškarpa pasakoja apie pernai spalio 7 d. Ashfieldo lenkų namuose įvykusias diskusijas apie lenkų-lietuvių santykius, kur referentas buvo plk. V. Šiogeris. Nors, iš lenkų atpasakojimo sprendžiant, V. Šliogeris palietė visą lenkų-lietuvių santykių istoriją, bet vėliausių laikų svarbiausias "nesantaikos obuolys" diskusijos kovos nesukėlė, galbūt todėl, kad prelegentas pareiškė, jog Lietuvos interesas yra, kad Lenkija išlaikytų dabartines savo (Oderio-Neisės) sienas Vakaruose... Lenkai diskusijose, tarp ko kita, tikinėjo, kad lenkų kultūrinės įtakos baimė lietuviuose esanti perdėta.

(*ELTA*)

VILNIEČIŲ DĖMESIUI

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba ruošia spaudai Petro Česnulio-Ščesnulevičiaus prisiminimus iš lietuvių politinių kalinių gyvenimo lenkų kalėjimuose. Prisiminimams pailiustruoti yra reikalingos kalėjimų ir buvusių kalinių nuotraukos. Visi buvę lenkų kalėjimuose lietuviai politiniai kaliniai prašomi prisiųsti savo nuotraukas šiuo adresu: Albertas Misiūnas, 2483 Woodmere Ave., Detroit, Mich. 48209, U.S.A. Prie prisiunčiamos nuotraukos reikalingos žinios: pavardė vardas, kada sulaikytas, kiek laiko baustas ir kokiame kalėjime sėdėjo.

VKLS Centro Valdyba

— ★ —

Prez. de Gaulle oficialiai vizituodamas Rumuniją pasakė Bukarešte kalbą pabrėždamas, kad reikia išgriauti ideologinius ir karinius blokus Europoje ir siekti kontinento vieningo kooperavimo.

— ★ —

Anglijoje trys milijonai darbininkų paskelbė streiką protestuodami prieš min. p-ko Wilsono paskelbtus suvaržymus.

DU SVARBŪS KONKURSAI

LITERATŪROS KONKURSAS JAUNIMUI

Novelės — apysakos konkursą skelbia Detroito St. Butkaus šaulių kuopos Spaudos ir kultūros sekcija.

1. Konkurso tikslas: Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo 50-ties metų sukakties iškilmingas paminėjimas;
2. Rašinių žanras: apysaka ar novelė;
3. Rašinių dydis: dvidešimt penki ar daugiau mašinėle rašytų (in folio) puslapių, vieną eilutę praleidžiant;
4. Rašinių turinį autoriai pasirenka laisvai, tačiau pageidaujama, kad būtų paryškintas bei iškeltas tautos solidarumas, patriotizmas bei didvyriškas pasiaukojimas kovose už suvereninės Lietuvos laisvę;
5. Rašiniai ar jų dalys jau buvę skelbti spaudoje konkursui nepriimtini;
6. *Konkurso dalyviai: visi laisvojo pasaulio lietuviai-ės ne vyresni 30 metų amžiaus;*
7. *Rašinių autoriai gali būti apdovanoti šiomis dovanomis:*
   I-ji 300 dol. (š. Laisvės kovotojo auka);
   II-ji 200 dol.(St. Butkaus šaulių kuop. auka);
   III-čioji 100 dol. (š. Mykolo Vitkaus auka).
8. Konkursą vykdo, įvertina rašinius, paskirsto dovanas ir rašinius spausdina — Šaulių kuopos Spaudos ir Kultūros sekcija: pirm. Vl. Mingėla, sekretorė Marija Sims, nariai: Leopoldas Heiningas, Marijonas Šnapštys ir Alfonsas Žiedas. Be to, talkon yra pakviestas LŽS-gos C.V-bos pirm. rašyt.-žur. Vyt. Alantas. Reikalui esant Spaudos ir Kultūros Sekcija turi teisę pasikviesti talkon ir daugiau rašytojų-ekspertų;
9. Konkursui pristatyti rašiniai (premijuoti ir nepremijuoti) gali būti išspausdinti periodiniuose ir neperiodiniuose leidiniuose Sekcijos nuožiūra, be atskiro atlyginimo autoriui;
10. Kiekvienas rašinys privalo būti atžymėtas tik slapyvardžiu. Autoriaus tikrasis vardas ir pavardė (taip pat amžius), spaudai tinkanti fotografija, trumpa autobiografija atsiunčiami vienkart su rašiniu atskirame užklijuotame voke;
11. Rašiniai siunčiami sekcijai šiuo adresu: Vl. Mingėla, 33546 Clifton Dr., Warren, Mich. 48092, USA. Vėliausia rašiino išsiutimo (ant voko) vietos pašto štampo data — 1968 m. rugsėjo 1 d.

Šaulių kp. Spaud. ir Kult. sekcija

LIETUVIŲ FOTO ARCHYVO SPALVOTŲ SKAIDRIŲ KONKURSO TAISYKLĖS

1. Konkurse dalyvauti kviečiami visi lietuviai fotografai, mėgėjai ir profesionalai — gyvenantieji JAV ir kitur.
2. Konkurse yra keturios skaidrių grupės:
   a) Gamtovaizdis
   b) Portretas
   c) Abstraktas
   d) Eksperimentinės skaidrės
3. Kiekvienas dalyvis visam konkursui gali patiekti nedaugiau kaip aštuonias savo fotografuotas skaidres. Galima dalyvauti ir mažiau negu aštuoniom skaidrėm. Galima dalyvauti vienoje, keliose ar visose grupėse.
4. Skaidrės turi būti įdėtos į popierinius arba plastikinius rėmelius. Rėmelių dydis turi būti 2x2 coliai. Skaidrės įdėtos tarp stiklų nebus priimtos.
5. Kiekviena skaidrė turi būti pažymėta tašku kairiame apatiniame kampe kaip ji yra normaliai žiūrima — be jokių aparatų.
6. Ant kiekvienos skaidrės rėmelių turi būti užrašyta dalyvio vardas, pavardė, adresas ir skaidrės pavadinimas.
7. Prie skaidrės pavadinimo ant rėmelių skliausteliuose turi būti pažymėta didžiaja raide prie kurios grupės ta skaidrė yra priskiriama:
   G — Gamtovaizdžio grupė
   P — Portreto grupė
   A — Abstrakto grupė
   E — Eksperimentinė gr.
8. Dalyvavimo mokestis yra $2.00, nežiūrint kiek skaidrių yra pateikiama. Dalyviai gyveną vietovėse iš kur pinigų siuntimas yra suvaržytas bus nuo mokesčio atleisti.
9. Skaidres ir mokestį siųsti šiuo adresu:
   Algirdas Grigaitis — L.F.A. Konkurso vedėjas 2081 Plainfield Drive Des plaines, Ill. 60018, ŪSA.
10. Gautos skaidrės bus saugojamos visomis esamomis išgalėmis. Tačiau, konkurso rengėjai nebus atsakomingi už galimą skaidrių pažeidimą ar pametimą laike konkurso arba persiuntime.
11. Gautos skaidrės Lietuvių Foto Archyvo bus peržiūrėtos ir priimtos į konkursą arba atmestos. Atvejyje jei visos skaidrės bus tuojau gražintos siuntėjui; registracijos mokestis nebus gražintas.
12. Priimtos skaidrės bus patiektos juri komisijai kuri jas premijuos. Juri komisijos sąstatas bus paskelbtas vėliau.
13. Bus skiriamos trys (pirma, antra ir trečia) premijos kiekvienai grupei ir taip pat bus premijuota viena skaidrė kaip "geriausia konkurso skaidrė".
14. Visos į konkursą priimtos skaidrės bus viešai parodytos publikai. Laike šio rodymo bus įteiktos premijos.
15. Skaidrės bus priimamos iki š.m. rugsėjo 15-os dienos.
16. Konkursui užsibaigus visos skaidrės bus grąžintos siuntėjams.

SANTYKIAI SU LENKAIS

Iš trijų kontinentų susirinkusios iškarpos iš lenkų laikraščių liudija, kad lenkų ir lietuvių išeivijoje, nors dar ir santūriais žingsniais, palaipsnui žengiama iš priešiškumo į susipratimu pagrįstą bendravimą.

Argentinos lenkų laikraštis *Glos Polski* (Buenos Aires, kovo 1) rašė apie Argentinos lietuvių surengtas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukakties minėjimo iškilmes ir nurodė, kad tose iškilmėse dalyvavo taip pat ir Argentinos Lenkų Sąjungos pirmininkas ir valdybos nariai, kiti lenkų veikėjai, ir kad iškilmių akademijoj lenkų sąjungos pirmininkas dr. T. Slodych pareiškė lietuviams linkėjimus greičiau nusikratyti sovietinio jungo.

Londono *Dziennik Polski* (kovo 4) pranešime iš Zuericho, Šveicarijos, rašė apie ten pabaltiečių surengtą nepriklausomybės sukakties minėjimą ir plačiau sustojo ties Pavergtųjų Europos Tautų Seimo Bonnos direktoriaus Valterio Banaičio ten pasakyta kalba — paskaita. Trumpai paminėjęs paskaitoje paliestas temas, kurių tarpe buvo ir lietuvių-lenkų santykių reikšmė istorijoj ir dabar, korespondentas pareiškė:

"Visa direktoriaus Banaičio kalba buvo politiškai objektyvi, sutinkanti su istorijos faktais, nusipelnė specialaus atžymėjimo. Nešovinistiškumas, ramus ir dalykiškas faktų vertinimas, vengimas piktumų, tikrų ar netikrų skriaudų priekaištavimo, nusikratymas

Nuoširdi užuojauta poniai JANINAI LEVICKIENEI ir visiems jos artimiesiems jos mylimai mamytei Lietuvoje mirus.

Bajelių šeima

APLEISTI PAMINKLAI

Tik dabar jau ir viešai Lietuvoj parsitariama, kiek žaizdų — daugeliu atvejų nepagydomų — Lietuvos kultūros paminkluose pridarė vadinamųjų "komunizmo statytojų" siautėjimas. Šiandie daug kalbama apie tų paminklų apsaugą, šis tas ir daroma, bet nuostoliai vis dar nesustabdomi.

LIT. ir Meno bendradarbis (bal.30) rašo: "Ar taip jau būtina aptarinėti ir svarstyti tą patį? Be abejo, dar ginčytinos (Vilniaus) senamiesčio ribos, eilė kitų klausimų. Bet Bernardinų ansamblio ar kito architektūrinio paminklo kapitalinės sienos neklaus, kiek joms dar stovėti, Jos reikalauja priežiūros ir restauracijos šiandien. Pavyzdžiui, Petro ir Povilo bažnyčios zakristijos lubos kiaurai permirkusios. Su laiku drėgmė, patenkanti per stogo kiaurymes, "lips" aukštyn ir aukštyn. Ką darysime, kai ims byrėti vertingiausi vidaus papuošimai? Kviesimės iš kažin kur restauratorius, sudarinėsime milijonines sąmatas remontui, kaip Kauno katedros atveju?"

Architektas V. Žemkalnis pasikalbėjime "prie apskrito stalo" "KULTŪROS BARŲ 3 nr. sako: "Mūsuose tebėra tendencija nekreipti dėmesio į specialistų įspėjimus spaudoje apie daromą kultūros paminklams žalą... Paimkime kad ir architekto Stuokos-Gucevičiaus Vilniaus katedrą, dabar Paveikslų galeriją. Pats pastatas su savo interjeru yra taip pat muziejus. Todėl labai svarbu, kad nauji eksponatai ir senas pastatas turėtų tam tikrą ryšį, kad atitiktų vieni kitus... Bernardinų bažnyčios, jau daugiau kaip dvidešimt metų esančios Vilniaus Dailės instituto žinioje, interjeras smarkiai apnaikintas, ir tai padaryta pačių dailininkų. O kuo pateisinti neapsaugoto buv. Visų šventų bažnyčios interjero apnaikinimą visai neseniai, mūsų dienomis!... Čiurlionio paveikslų apsauga rūpinamasi jau daug dešimtmečių, tačiau ir lig šiol ji dar neišspręsta. Paskutiniaisiais metais išmūrytos galerijos sienos, bet, negaunant reikalingos aparatūros, paveikslų apsauga vis dar neužtinkrinta..."

O prof. Galaunė kalba svečiui (KULT. BARUOSE, 3):

"Va, ant stalo guli paskutinis leidinys apie liaudies meną. Raižiniai ir tapyba. Labai originali ir įdomi kūrybos šaka, bet širdį spaudžia pagalvojus, kiek tų liaudies kūrinių dingo per mūsų pačių trumparegystę. Nekalbant jau apie Mažeikių muziejų, kuriame buvo daugiausia raižinių ir kuris sudegė. Bet buvo ir kituose ir dingo be žinios. Kaip ir sudegintos liaudies skulptūros sudaužyti kryžiai — nemokšų primityvios "antireliginės" kovos aukos. Tie nuostoliai nebepataisomi...

"Mes buvome jūsų metuose darbingesni. Kai atidarėme Čiurlionino galeriją, iš viso dirbome tik keturiese, įskaitant pečkurį, ir susitvarkėme. Ir nesiskundėme, nors darbo buvo begalės."

LIT. IR MENO kitas bendradarbis (bal.30) susirūpinęs rašo apie Kėdainius:

"Čia senoji miesto dalis pradėta tvarkyti jau praėjusiais metais. Pirmosios chirurginės operacijos atliktos Smilgos rajone, kuriame būdingas gatvių tinklas susiformavo XV a. viduryje.... Išlikę menkaverčiai mediniai namukai tikrai miesto nepuošė... Šių namelių vietoje dabar statomi tipiniai penkiaaukščiai mūrai. Jei jie iškiltų visai naujame mikrorajone, būtų visai pateisinama, tačiau daugiaaukščių tipinių pastatų kaišiojimas senamiesčio teritorijoje ,kur vyrauja XVI-XVII amžiaus gatvių tinklais su miniatiūrinais kvartalais, — vargu...."

Autorius suskaičiuoja visą eilę Kėdainiuose išsaugotų pastatų, primena, kad Kėdainių senamiestis turi urbanistinio draustinio teises, kad numatyta rengti jo rekonstrukcijos planą, bet.. tipiniai penkiaaukščiai pastatai jau veržiasi, nelaukdami, kol architektai ką suplanuos. (*ELTA*)

Architektas V. Žemkalnis, neseniai Lietuvoje sulaukęs 70 metų. Prieš kiek laiko jis gyveno Melbourne Australijoje.

POEZIJA

VEDA JOAKIMAS VĖJAS

William Shakespeare

HAMLETO PAMOKYMAI AKTORIAMS

Prieangis pilyje. Įeina Hamletas su dviem ar trim aktoriais.

HAMLETAS. Sakykite monologą taip, kaip aš jums pasakiau: lengvai paleisdami jį nuo liežuvio. Jei visa gerkle plyšosite, kaip daugelis iš jūsų daro, tuomet mano eiles miesto šauklys tedeklamuoja! Nekapokite perdaug ir oro rankomis — šitaip, bet viską naudokit švelniai, su saiku, nes ir pačiame sriaute, audroj, sakyčiau, net aistrų sūkuryje turėtumėte išlaikyti santūrumą, suteikiantį švelnaus lankstumo. O! Skausmas gniaužia mano sielą klausantis, kaip tūlas perukuotas žaliūkas savo aistrą plėšo į skutus, ir taip, jog net apdujusioms grimzlėms, kurios nieko kita, išskyrus miglotas pantomimas ir triukšmą, nesupranta, ausys plyšta. Aš tokį vyruką botagu nučaižyti liepčiau už tai, kad jis pralenkia Termagantą. Jis erodiškesnis už patį Erodą! Venkit to, prašau!

I AKTORIUS. Būkite tikri, šviesusis Prince.

HAMLETAS. Nebūkite tačiau nė perdaug jaukūs; tegu jūsų pačių nuojauta būna matas ir vadovas; veiksmą derinkite prie žodžio, žodį — prie veiksmo ir, svarbiausia, žiūrėkite, kad neperžengtumėt prigimčiai esmingo nuosaikumo ribos, nesgi visa, kas perdėta, yra priešinga vaidinimo paskirčiai bei tikslui, kuris buvo pradžioje ir dabar tebėr — tarytum veidrodį laikyti priešais gamtą: dorybei parodyti tikruosius jos bruožus, ydai jos atvaizdą, amžiui ir laiko įsikūnijimui — jų atspindžius bei formas. Tada visa tai, kas perdėta ir nedasakyta, nors ir prajuokintų neišmanėlius, suprantančiam apmaudą tesukels; ir tik vieno iš šių pastarųjų nuomonė turėtų jums daugiau reikšti, negu viso teatro pirmųjų. Bet yra aktorių (aš mačiau juos vaidinant ir girdėjau, kaip tūli, juos vertindami, kėlė į padanges), kurie, nevartoja nešvankių išsireiškimų, nemokėjo nei krikščioniškai laikytis ant kojų, nei, paga liau, kalbėti, tik žargstėsi ir bliovė taip, jog aš ėmiau galvoti, kad koks nors gamtos padienis bus sukūręs žmogų, ir blogai sukūręs, nes taip šlykščiai jie pamėgdžiojo žmoniją.

I AKTORIUS. Tikiuosi, kad pas mus tatai gerokai pakeista.

HAMLETAS. Pakeiskite visai! Ir tiems, kurie vaidina juokdarius, neleiskite kalbėti daugiau, negu jiems nurodyta, nes yra jų tarpe tokių, kurie patys juokiasi, kad prajuokintų kvailų žiūrovų saują, kai tuo tarpu visą dėmesį reikėtų telkti kokiam nors veiksmui būtinam momentui. Tai yra niekšiška ir kartu lai liudija labiausiai apgailėtiną garbėtrošką kvailio, kuris taip daro. Eikit pasiruošti.

Vertė A. Nyka-Niliūnas

A. N. Niliūno verstas Shakespeare'o Hamletas išėjo iš spaudos 1964 m. Jo pasirodymą mūsų literatūriniame gyvenime laikome svarbiu įvykiu. Kiek patirta, Australiją pasiekė šios knygos tik vienas egzempliorius.

Apie parengimus

Visi mūsų parengimai, kokie bebūtų, yra aktyviosios mūsų lietuviškos veiklos neginčijamas veidrodis. Iš jiems pasiruošimo, jų pravedimo ir pačių lietuvių juose dalyvavimo galima lengvai spręsti, kokia yra iš viso toji mūsų veikla ir kiek ji daugeliui rūpi.

Patys parengimai yra dvejopi: vieni iškilmingi, kaip įvairūs švenčių ar kitokie minėjimai, meno dienos, kiti daugiausia balių ar vakarų pasilinksminimai. Bet kiek vienu atveju jie paliudija, kaip mes patys jais suinteresuoti ir kiek mes stengiamės, kad jie būtų įdomūs savo programomis ir gausūs dalyviais. Jais apytikriai ir ribojasi mūsų bendruomeninė veikla. Dažniausiai ir girdime įvairių valdybų pranešimuose: tiek ir tiek buvo surengta minėjimų arba vakarėlių, tiek ir tiek iš to gauta pelno, o kartais ir nuostolio.

Kas seka tuos visus lietuviškus parengimus, tas nesunkiai galėjo pastebėti, kad prieš kiek laiko beveik visi mūsų parengimai daugiausia ribojosi kalbant apie atskiras kolonijas tik vakarais arba baliais. Tik pastaruoju metu, o gal ryšium su šiais jubiliejiniais metais kai kuriose kolonijose parengimų pobūdis ėmė keistis: daug kur dėmesys daugiau kreipiamas į grynai kultūrinius parengimus, o pagaliau ir tų pačių linksmavakarių pobūdis irgi pakito. Daugumoje ir tie patys linksmavakariai rengiami su didesniu pasiruošimu, sudaromos gana patrauklios programos, kurios jau vien į pasiruošimą, įtraukia daugiau asmenų ar meninių vienetų. Drauge su tuo pakilo ir tų parengimų lankytojų skaičius. Tai yra labai geras ženklas. Greičiausia ir patys rengėjai, o gal ir parengimus lankanti publika privedė prie to, kad geriau, tų parengimų būtų rečiau, bet kad jie būtų aukštesnės kokybės. Anksčiau su kartėliu ne vienas sakydavo: tų parengimų tiek daug ir juose gana tuščia — tik šokiai ir nugėrimai. Šiandie dažniau tenka nugirsti: gaila, nebuvai, o taip buvo puiku. Programa žavėtina, ir žmonių gausu kaip niekad.

Iš tikrųjų pagal turimas sąlygas daugumas iš mūsų lietuvišku gyvenimu viešai gyvena tik savaitgaliais: savaitgalius lietuviškai veiklai pašvenčia visi rengėjai ar organizatoriai, lietuviškoj aplinkoj ir tie, kurie dėl vienokių ar kitokių aplinkybių negali prisidėti aktyviu darbu arba kūryba, bet vis tiek nori dalyvauti su lietuviais ir tarp lietuvių. Jiems irgi tokie parengimai yra malonus tautinis atsigaivinimas.

Pagaliau per visokius parengimus net ir neaktyvieji turi galimybės atiduoti didesnę ar mažesnę duoklę arba auką mūsų tautiniams reikalams. Kalba yra apie pinigus. Pinigas bet kokiai veiklai yra kaip benzinas automašinai. Jo nuolat reikia, bet jo nuolat ir trūksta. Tie, kurie aktyviai įsikinkę dirba, tie aukoja ne tik darbą, bet dar ir nepagaili vieno kito dolerio, nelaukiant, kol tie doleriai ateis kitu keliu.

Yra žmonių, kurie nors ir sąmoningi lietuviai, bet į parengimus tepasirodo tik kartą kitą į metus. O jie nesikrato prisidėti prie lietuviškos veiklos savo auka. Kaip kiekvienas iš mūsų, taip ir organizacijų valdybos neturi laiko apvažiuoti kiekvieną į namus parink ti aukų ar prašyti pagalbos. Gi kiekvienas žino, kaip esame nerangūs patys savo iniciatyva pasiųsti net privalomą bendruomenės nario mokestį, nekalbant apie aukas. Čia, parengimuose tokie reti svečiai dažniausia turi progos ir apmokėti, kas reikia, ir tiesiog ar netiesiog paremti organizacijų veiklą arba prisidėti prie mūsų kultūrinio gyvenimo. Klausimas tėra tik toks, kad atvykęs ir pirkdamas į parengimą bilietą ar aukodamas nori ir tikisi už tai irgi ką nors gauti. Vieną kartą atėjęs ir susimokėjęs, o nieko užtai negavęs jis jau pats daugiau nesirodys ir dar kitą atkalbės. Štai dėl ko labai svarbu, kad visi mūsų parengimai būtų kaip galint patrauklesni. Visi juk pastebėjome, kad į tuos parengimus, kuriems būna kiek atidžiau pasiruošta, ir žmonių susirenka gausiau. Perdažnas parengimų organizavimas visados yra atbaidantis, nes ne visi gali spėti apeiti visur, kur tik kas rengiama. Tiesa, organizacijų turime daug ir kiekviena ieško būdų, kaip savo veiklai susidaryti minimalinių lėšų. Bet nežiūrint to tektų bendruomenės org. posėdžiuose, ypač sudarant metinius parengimų kalendorius, pagalvoti, kad tais parengimais nebūtų perkrauti savaitgaliai apsunkinta visuomenė, ir kad jie turėtų ir savo atitinkamą svorį bei patrauklumą.

n.n.

J. ŽILEVIČIUS

A. VANAGAIČIO IMPERIJA

Skelbiame šį prof. J. Žilevičiaus straipsnį apie A. Vanagaitį, spausdintą "Dirvoje" Amerikoje norėdami skaitytuojams duoti progos susipažinti, ką vienas pasišventęs asmuo gali atlikti. Ypatingai atkreiptinas dėmesys į A. Vanagaičio veikloje naudotus metodus ir priemones.

Red.

Kai 1924 m. birželio 24 d. A. Vanagaitis su J. Olšausku ir V. Dineika atvyko į JAV, jis visiškai negalvojo apie kokio nors žurnalo leidimą, bet prieš išvykstant iš Kauno galvojo apie linksmus vaidinimus kolonijose ir, kiek spėjęs pažinti išeivijos galvoseną, bandė programą taip parengti, kad ji būtų kiekvienam lengvai suprantama. Pasikvietęs ketvirtą savo bičiulį J. Dikinį, bendrai nustatę vaidybos rūšį ir vardą, būtent vodevylis "Dzimdzi-Drimzi", tų pat metų rugsėjo 20 d. Bostone, Mass. turėjo pirmą pasirodymą. Programa buvo kupina juokingiausių dialogų, rimtai apgalvotų, kad nieko neįžeidus, bet kad būtų sąmoningi ir tuo pačiu juokingi. Po kelių vaidinimų, Vanagaitis iš prigimties būdamas puikus psichologas, pačiupo senojo išeivio dvasinio tautinio ilgesio stygas savo kraštui. Programon naudojo humorą, dainą, apysakaitę, ar kokį vaizdelį. vis primenantį Lietuvą, pažįstamus vietovių vardus ir t.t. Visa tai senojo išeivio dvasią, išsiilgusią savo krašto dilginte dilgindavo. Tuoj Vanagaitis pasijuto sučiupęs jautrią stygą ir ant jos grojo visa jėga. Dideliu pasisekimu aplankė visas lietuviškas kolonijas.

Šalia vaidinimų buvo išleistos Vanagaičio įdainuotos plokštelės. Po kelių savaičių tik atvykus, gavo progos įdainuoti Columbia Co. pirmutinę plokštelę "Dzimdzi-Drimzi" ir "Futbolas". Neužilgo buvo įdainuota daugiau. Kad plokštelių klausytojai galėtų sekti žodžius ir juos išmokti, parašė du dainų — dainuškų rinkinėlius "Vanago Plunksna' ir "Vanago Snapas". Laimingu sutapimu susidraugavo su žinomu visuomeninku J. J. Bachunu, kuris tuos rinkinėlius savo lėšomis išleido. Jų buvo parduota net po 5.000 egz.

1927 m. J.J. Bachunas savo automobiliu kartu su žmona vežiojo Vanagaitį su kitais po kolonijas vaidinimams, o patys pertraukos metu pardavinėjo minėtus rinkinėlius ir tvarkė visus administracinius reikalus. J.J. Bachunas stebėjo, kaip Vanagaitis yra laukiamas ir gerbiamas kolonijose savais pasirodymais. Toje kelionėje ir kilo mintis leisti juokų žurnalą, kuris būtų bepartyvis, o vien tik neužgaulingo juoko ir humoro leidiniu, kokio tuo laiku nebuvo. Tiesa, buvo pirmiau leidžiami juokų leidinėliai k.t. "Šakė", "Žvirblis" ar "Tarka" ir kiti panašūs, bet jie buvo partiniai, kad savo tarpe "pasignaibius". Po rimtų ir visapusiškų su J.J. Bachunu apsvarstymų, nutarta minėto turinio žurnalą leisti, kurio pusei metų leidimo išlaidas pasižadėjo apmokėti. Kadangi tai buvo prieš pat Velykas ir pavadinta Margučiu. Pirmas numeris išėjo 1928 m. balandžio 1 d.

Vanagaitis. per keturis metus su vaidinimais lietuvių kolonijose besisukinėdamas pamatė, kaip jis darosi vis plačiau mėgiamas paprastosios masės, pradėjo leisti savo bei jo bičiulių įdainuotas "vanaigaitiško" būdo paruoštas dainas-dainuškas, kurių 1928 m. jau buvo išleista 20 įvairių įdainavimų. Nors plokštelės buvo labai perkamos, bet vis tik jis nejautė turįs artimą ryšį su plačiąja visuomene, todėl ir ši aplinkybė vertė būtinai leisti žurnalą, nors spausdintų gaidų su plokšteliniu turiniu irgi buvo jau, palyginti, nemažai išleista (Leido Ks. Strumskis, vėliau pats Vanagaitis-Margutis). Margučio pirmojo numerio — kvieslio buvo išleista net 42,000. Tai ne juokas anais laikais.

Pats žurnalo vardas vertė juo domėtis. Žurnalo skyriai taipgi pavadinti negirdėtais vardais: Redaktoriaus išsižiojimas — redaktoriaus žodis, Radijogavija — radijo žinios, Juokologija — juokų skyrius, Teatrologija — apie teatrą, Dainobalsija — dainos su gaidomis, Kritikomanija — kritiškos pašaipos, Spelologija — spėjimai, Garsinimologija — garsinimai, Sapnologija — humoritinis sapnų aiškinimas ir tp. Metinė prenumerata už 24 psl. žurnalą, tik 75 c. Žurnalas greit pasiekė 7,000 skaitytojų. Per 25 metus buvo išleista beveik 330 numerių, kur kiekviename numeryje buvo bent dvi dainos ar dainuškos (išskyrus paskutinius porą metų), sudaro per 6000 dalykėlių, liaudžiai skirtų. Buvo tokių, kurie išsikirpdavo tas daineles ir susidarydavo rinkinius. Tokių nevieną užtikau.

Be vaidinimų ir žurnalo dar buvo nepaprastai galinga mases veikianti priemonė, tai plokštelės. "Munšainiukas" iki 1929 m. liepos m. buvo išparduota 12,000, o bendrai Vanagaičio plokštelų iki 1939 sausio m. ne mažiau 70,000. Columbia Co. dėl menko iki tol buvusio lietuviškų plokštelių pardavimo buvo nutarusi lietuviškąjį skyrių uždaryti, bet pradėjus vanagaitiniam su bičiuliais įdainuotų plokštelių pareikalavimui augti ,leidykla savo nutarimą pakeitė Anot vieno Columbia Co. valdininko, leidykla pardavė 1930 m. 150% daugiau, kaip kad visų kitų tautybių plokštelių kartu.

Pakanka šio vieno pavyzdžio, kad būtų aiškus vaizdas, kaip Vanagaitis palaipsniui su savo lietuviškomis dainomis skverbėsi į lietuviškas šeimas, tuo atgaivindamas meilę gimtajam kraštui, lietuviškai dainai ir žodžiui.

Vanagaitis puikiai pažino liaudies melodijas ir visokius jų posūkius, kaip retai kas, todėl Vanagaičio plokštelėse pilna dainuškų, kurias visada daugiau mėgsta kaimas. Kur buvo reikalas prie dainuškinio ūpo melodijos pats prirašydavo "poezijas" dienos įvykiais pasijuokdamas, ir kitus priversdamas juoktis. Pvz.: "Fordukas", "Munšainiukas", "Doleriukas", "Litas", "Barborytė", "Aš mergytė" ir daug kitų. Prie svetimų autorių tekstų pritaikindavo dainuškines melodijas, pvz. J. Steponaičio žodžius "Mudu du broliukai" plokštelės keliolika tūkstančių išparduota. Ji buvo taip plačiai jaunimo pamėgta, jog nemokėdami kalbėti lietuviškai, tą dainušką, su didžiausiu pamėgimu visur dainuodavo. Tokios rūšies plokštelių pareikalavimas buvo labai didelis. Šalia tos rūšies dainuškų, buvo ir rimto turinio su patriotiniu tekstu, k.t. "Kur Nemunas ir Dauguva", "Ulonai", "Vilniun trauk", "Plaukia Nemunėlis", "Lieskit į Tėvynę", "Kam šėrei žirgelį" ir kt.

Kur tik lietuviškas susibūrimas: vardinės, krikštynos ir kt. visur vanagaitinės plokštelės skambėdavo. Nekartą teko matyti kaip beklausant plokštelės, ašara nuriedėdavo....

Dainuškas Vanagaitis dainuodavo be užtęsimų — "staccato", greitu ir linksmu būdu, kas jaunimui arčiau prie širdies. Buvo išvertęs ir plačiai dainuojamų angliškais tekstais tikruosius "džiazus" kad jaunimą pratinus prie lietuviško žodžio tarimo.

Vanagaičio veikla lietuvybės palaikymui turi didelį nuopelną. Netenka stebėtis, jei vienur kitur kolonijose organizavosi "dzimdzininkai" mėgdžiodami Vanagaičio vaidinimus, naudodami iš Margučio atspausdintus vadovėlius.

Ko Vanagaitis siekė savo vaidinimais, plokštelėmis ir žurnalu, jis pats pasisako man rašytuose laiškuose, kurių patiekiu keletą trumpų ištraukų.

1930 m. rašo: "Šiomis dienomis lankau Pittsburg'ą, nes negaliu atsikratyti pakvietimais suruošti vakarus. Geri žmonės pasitarnauja. Net 4 vakarus turiu Pittsburg'e. Kiek lankiausi, tai visur pilna žmonių. Važiuok su linksmute programa (jis manė, jog aš į JAV atvykau koncertuoti. *J. Ž*). Mėgink dainuoti kad ir savotišką "džiazą"..., nes kitaip nepasinaudosi... Trauk perkūnai, bile žmonės užganėdinti! Dainos, partiotizmas tai viskas... Šeštas sezonas važinėju po žmones. Publikos pilnos svetainės. Su vaikais dainuoju: "Asilas". "Karvutę", "Margaritą" ir kitus nonsensus. Kiti nemoka nei žodžio kalbėti lietuviškai, o dainuškas dainuoja. Sekantį sezoną aš juos dar labiau prisipratinsiu. Čia vaikai apleisti. Suaugusieji rūpinasi savimi... o vaikus pamiršta. Vaikai sukako 17-18 metų ir kas jie? It laukiniai. Keikiu tuos "veikėjus", kurie rūpinasi bedievybe ir kitais "mokslais", o paliko Dievo valiai vaikučius. Jie išaugs be tautybės, be nieko. Tokių "armijų" pilna visur ir kovoju su jomis "džiazo" pagalba. Tai ir drožiu išsijuosęs komedijas. Ką gi daugiau darysi? Pats trauksi į Lietuvą, o aš liksiu tūlam laikui čia ir perėsiu "Margučius" "Peržegnoti" lietuvius ir atiduoti amerikiečiams tiesiog gaila..."

Tų pat metų vasario m. 5 d. rašo: "Mažiem pianistam reikia duoti lengvučių kūrinėlių. Tai yra pamatas lietuvybei. Žiūrėkite, kas pasidarė su mano papliauškomis plokštelėse. Parduodama

(*Nukelta į psl. 4*)

MOTERŲ DIENOS MELBOURNE

Laisvės Kovos Metai Melbourne vyksta gyvos veiklos ženkle. Platesniu mastu atšvęsta Nepriklausomybės šventė. Po jos įvyko turtingas ir stiprus Jaunimo koncertas. Savaitę vėliau iškilmingai ir gražiai paminėtas didžiojo lietuvio dr. Vydūno gimimo šimtmetis ir suruošta jo garbei turtinga akademija. Po savaitės įvyko aukšto meninio lygio literatūros popietė "Prometėjas Melbourne" Jau antrą kartą šia popiete pagerbtas pernai miręs Lietuvoje mūsų didysis rašytojas klasikas dr. V. Mykolaitis-Putinas. Vos porai savaičių praslinkus, žvarbiam žiemos orui atėjus, Victorijos moterys atnešė dvi skaisčiai saulėtas pavasario dienas. Pavasariu pražydo žiemos dienos! Jos suruošė Moterų Dienas Melbourne su labai turtinga ir originalia programa.

MOTERŲ SEKLYČIOS ATIDARYMAS

Prieš dvejus metus buvo sudarytas iš moterų organizacijų atstovių Moterų Seklyčiai įrengti Komitetas. Po dvi atstoves įgaliojo šios organizacijos: Moterų Socialinės Globos Dr-ja, Moterų Katalikių Dr-ja ir Evangelikų Parapijos atstovės. Šį komitetą sudarė: pirm. A. Matukevičienė, narės V. Morkūnienė, A. Baltrukonienė. D. Baltutienė, A. Ramanauskienė ir V. Šeštokienė. Šis komitetas organizuodamas visokius pobūvius telkė lėšas ir podviejų metų atsiekė savo tikslą įrengdamos skoningai pagal dail. A. Vingio projektą, talkinant visam būriui tautiečių, Moterų Seklyčią Lietuvių Namuose. Moterys pirmosios užbaigė įsiruošti joms skirtose patalpose. Entuziazmas, vieningumas ir darbštumas atnešė savo gražų vaisių. Moterų Seklyčia labai jaukiai, lietuvišku stiliu įruošta: stalas suolai, kėdės, spintos su indais, sietynas ir gražiomis dekoracijomis bei skoningai išdažyta.

Pats atidarymas vyko šiokia tvarka. Moterų Seklyčiai įrengti Komiteto pirm. A. Matukevičienė trumpu žodžiu ją atidarė įteikdama kiekvienai moterų organizacijai po simbolinį raktą ir pakvietė kun. Pr. Vaserį seklyčią pašventinti. Jis atkalbėjo atitinkamas maldas ir pašlakstė švęstu vandeniu. Po šių apeigų Lietuvių Namų koplyčioje kapelionas kun. P. Vaseris atlaikė gegužines pamaldas dalyvaujant didžiam būriui tautiečių, užpildžiusių sausakimšai visą koplyčią. Ją evangelikai liuteronys labai gražiai skoningai atremontavo ir puošniai įruošė.

PARODA.

Tą pačią dieną, gegužės 18 d., įvyko ir parodos atidarymas. Vyriausioji parodos organizatorė ir tvarkytoja Ir. Jokūbauskienė pakvietė ponią Kuncaitienę Moterų Dienų proga suorganizuotą parodą atidaryti ir tarti žodį. Ji taikliai, planingai ir ryškiai nušvietė meno esmę ir pabrėžė moters lietuvės reikšmingą įnašą tautiniam menui. Moterys buvo pasipuošusios vakariniais rūbais, nevisos. Buvo nešiojamas ant dviejų padėklų vynas ir vaišinami parodos lankytojai.

Pati paroda buvo labai turtinga ir įvairi. Iš visos Viktorijos moterys atsiuntė parodon įdomių ir labai vertingų eksponatų. Čia buvo medžio drožinių, audinių, įvairūs rankdarbiai, tapybos paveikslai ,kilimai. Vis pačių moterų sukurti, padaryti nutapyti eksponatai. Buvo net iš liaudies meno eksponatų. Kas gali išvardinti visas atnešusias eksponatų ar pačias sukūrusias puošmenas! Tačiau negalima nutylėti ir visai nepaminėti labai išskirtinų ir originalių eksponatų. Labai būdingi buvo ponios Petrauskienės iš samanų, jūros žolių, gėlių ir šakelių sukurti paveikslai. Jie traukė akį kiekvieno žiūrovo, nes iki šiol nematyti. Taip pat labai įdomūs ir būdingi ponios Jakienės iš jūros kiautelių, gyvulių ragų pagamintos puošmenos (paveikslai, stalo lempos ir tt.). Filipinuose šitokie jūros kiautelių išdirbiniai labai populiarūs ir labai įvairūs. Ypatingą dėmesį atkreipė A. Baltrūnienės tautinių audinių kampelis. Jos pačios austi tautiniai rūbai ir kitokie audiniai tiesiog vėrė akį. Tautinių raštų drabužiais, jos skoningai nuaustais, vilki daugelis Melbourno Sambūrio dalyvių. Žodžiu, paroda buvo labai turtinga ir įvairi. Jungtinėmis jėgomis ir gražiu bendradarbiavimu pasiekta gražių vaisių. Garbė lietuvei moteriai, kad ji nesėdi veltui po dienos darbų, bet pašvenčia nemaža laiko rankdarbiams, tapybai ir būdingiems išdirbiniams. Suruoštoji paroda labai gražiai praturtino Moterų Dienas Melbourne.

IŠKILMINGA VAKARIENĖ

Pirmoji Moterų Diena užbaigta vaišėmis. Iš anksto užsirašiusieji ir kviestiniai svečiai suėjo į specialiai jau paruoštas patalpas, kuriose stalai apkrauti visokiais valgiais laukė svečių. Lietuvių Namų koridoriai ir vaišių kambarys skoningai papuošti gėlėmis. Moterų Seklyčiai įrengti Komiteto pirm. A. Matukevičienė maloniai pakvietė vaišintis svetelius ir kun. P. Vaserį paprašė sukalbėti maldą. Vaišės praėjo pakilioje nuotaikoje. Jų metu pasakyta sparnuotų žodžių ir gražių sveikinimų moterų garbei ,įvertintas jų nepaprastas vieningumas ir darbštumas įrengiant seklyčią. Kun. P. Vaseris, Lietuvių Klubo pirm. A. Jokūbauskas, ALB Melbourno Vbos vardu A. Bulakas, Katalikų Federacijos pirm. V. Laukaitis, evangelikų parapijos vardu A. Baltrukonienė. Katalikių Moterų Dr-jos vardu V. Šeštokienė įsijungė į sveikinimų pynę. Su džiaugsmu tenka sveikinti melburniškių tautiečių subujojusį vieningumą ir gražų tarpusavį sugyvenimą. Čia tenka nepaprastai pasidžiaugti ir įvertinti moterų įvykdytą žygį — puošniai ir skoningai įruoštą Moterų Seklyčią su ponios Kuncaitienės jai padovanotu pirmuoju gyventoju-tautiniais rūbais aprengta lėlė. Seklyčiai įrengti Komiteto narės buvo įvertintos ir pagerbtos bei apdovanotos gražiais paveikslais.

SEKMADIENIO PAMALDOS

Kun. P. Vaseris atnašavo šv. Mišias už lietuvę moterį ir pasakė tai dienai pritaikytą pomokslą. Visos moterų organizacijos su savo vėliavomis dalyvavo pamaldose. Net ir evangelikės moterys drauge su katalikėmis meldėsi ir bendrai dalyvavo šv. Jono bažnyčioje. Jų visų tautiniai margi rūbai nušvietė bažnyčią.

MOTERŲ DIENŲ KONCERTAS

Lietuvės Moters Dienos Melbourne baigtos turtingu ir įvairiu koncertu. Dar niekad Lietuvių Namai nebuvo taip perpildyti ir susilaukę lankytojų, kaip gegužės 19 d. Didžioji salė buvo sausakimšai prikimšta, pilnas parteris ir balkonas, nepakako net sėdimų vietų. Mes, melbourniškiai, turime skubiai baigti Lietuvių Namų praplėtimo vajų, atvėrę plačiau pinigines pastatyti šiais metais naujai užplanuotą salę. Juk į Moterų Koncertą suvažiavo apie 600 tautiečių!

Štai šviesos pritemdomos. programa prasideda. Pasigirsta tyli Ievos Didžytės kanklių muzika. Po jos išeina šviesele nešina Danguolė Juškaitė, lyg iš Romuvos paskutinę kibirkštėlę išgelbėjusi vaidilutė ir padeklamuoja įspūdingai eilėraštį. Prasiveria scenos uždanga ir joje pamatome Melbourno Moterų oktetą (M. Aukštikalnienė. E. Balčiūnienė, A. Baltrūnienė, G. Jokūbaitienė, I. Pranckūnienė, O. Skimbirauskienė, E. Šeikienė ir E. Šikšnienė), vadovaujamą P. Morkūno. Visos apsirengusios skoningais tautiniais rūbais. Pirmu išėjimu padainuoja Tėviškėlę B. Budriūno, Ateisiu, harm. D. Andriulio, antru išėjimu Tėviškę V. Kupreviščiaus ir Vandenėlio ėjau harm. A. Račiūno. Akompanavo R. Tamošiūnaitė. Okteto dalyvių balsai išlavinti, stiprūs. Okteto padainuotos dainos susilaukė iš klausovų šilto pritarimo.

Toliau skaitė savo kūrybą E. Paukštienė: Motinai, Namų ilgesys ir Ruduo. Po jos įskrenda scenon Melbourno Moterų grupė ir pirmu išėjimu pašoka Malūną, antru išėjimu — Lenciūgėlį, trečiu Kubilą, ketvirtu — Subatėlę. Tai naujausioji tautinių šokių grupė, kuri šokių vadovės Halinos Statkuvienės pamokyta taip darniai, be klaidų, pasigrožėtinai bei gyvai pašoko. Žiūrovai audringomis katutėmis palydėjo kiekvieną šokį. Ypač jų susilaukė Lenciūgėlio "vyriškis", jau nemaža pavasarių praleidusi E. Balčiūnienė, labai gerai suvaidinusi vyrą ir taip žvaliai su sąmojum pašokusi Lenciūgėlį. Pabrėžtinas čia ir nepaprastas šokių vadovės H. Statkuvienės pasišventimas. Juk ji vadovauja ir moko tris jaunimo grupes, o ši jau ketvirtoji! Ją sudarė devynios poros, 18 veikliųjų ponių. Šokių išpildymas aukš to lygio, darnus, gyvas. Jaunime, laikykis! Šokiams grojo akordeonistas R. Steponavičius.

Savą kūrybą skaitė A. Matukevičienė: O tėviškėj pavasaris, Tiek daug, Nereikia vardo. Savo poezijos kūrybą ji spausdina Pajautos vardu laikraščiuose.

Štai pasigirsta M.K. Čiurlionio muzika. Dvi seserys Kesminaitės (J. Klupšienė ir E. Šilienė) neseniai bematytos scenoje ,išpildo išraiškos šokį Nokturną su grakštumu ir įspūdingumu. Šviesų efektai ir muzika darniai paryškino šokį ir suteikė žiūrovui estetinį pasigrožėjimą.

Tuoj po išraiškos šokio jaunosios kartos atstovė Sabina Baltrukonytė elektroniniais vargonėliais pagrojo du dalykėlius: Maurice Jarre — Larą ir Rud. Schram Kai ašaros praeina. Toliau seka M. Malakūnienės kūryba. Ji paskaitė su giliu įsijautimu savo eilėraštį "Mano tėvas neturėjo sūnaus".

Geelongo Moterų choras, vadovaujamas J. Juškos, padainuoja B. Budriūno — Saulelė raudona ir T. Brazio — Aš atsikelsiu. A. Baltrukonienė paskaito savo eilėraštį "Mergaitė ir gėlės", o M. Šidlauskienė tris savo eilėraščius: Vienišos alyvos, Dvi brydės ir Moderniška moteris. M. Gylytė ir V. Kružienė išpildė A, Matukevičienės sukurtą dialogą "Juzė ir Serafina". Juo buvo pertrauktas per dantį melburniškių tautiečių gyvenimas.

Šią meninę popietę — koncertą organizavo Moterų Dienų Komitetas, susidedąs iš pirm. A. Matukevičienės, narių D. Baltutienės ir A. Ramanauskienės talkinant H. Statkuvienei, E. Šeikienei, M. Malakūnienei, Ir Jokūbauskienei ir A. Karazijienei bei visam būriui Victorijos lietuvių moterų. Po koncerto, audringai plojant buvo teiktos gėlės ir dovanos programos vadovams. ALB Melbourno Apylinkės vardu tarė žodį A. Bladzevičius ir dar pasveikino Katalikų Federacijos pirm. V. Laukaitis. Šiuo koncertu buvo užbaigtos taip sėkmingai pravestos Lietuvės Moters Dienos Melbourne. Valio melburniškės moterys!

Labai svarbu, kad jos įsiruošė savo skoningą ir jaukią seklyčią. Dabar galės joje organizuoti paskaitas, skaityti referatus, suruošti įvairas popietes ir spręsti, gvildenti moters paskirtį šeimoje, tautoje ir nagrinėti kitus moterims aktualius klausimus. Vydūnas yra pasakęs, kokia yra moteris, motina, tokios bus ateinančios kartos. Svarbu, kad jos būtų sveikos, aukštos moralės ir sąmoningos savo tautos dukros. Ak, moterie, tu uždegi, sužadini vyrą kūrybai, tu pražysti kaip pavasaris prie durų su margais žiedais ir kvieti gyventi meilei ir pasiaukojimui. Tu ateini ir kaip naktis tamsia rūpesčių skara apsigobusi. Rečiau kaip dieviškoji Daiva. Bet jos šypsnys daugiau ar mažiau spindi iš kiekvienos moters veido. *A. Krausas*

VANAGAIČIO...

(Atkelta iš psl. 3)

tūkstančiais tik dėka vaikų! Su "Margučiu" tas pats biesas. Kai tik telpa lengvas gabalėlis pianinui, tai ir ""Margučio" pareikalavimas didesnis. Turėdami reikalą su minia turime prie jos taikytis ir patiekti tai, ką ji gali sugromuluoti. Bet tai darydami, turime laikytis tautybės principo... Kas ir kaip ten bebūtų ,vis reikia kelti patriotizmą. Pvz., reikia himno su lengvu akompaniamentu. Vaikams tik tas kūrinėlis įstrigs į galvą, kuris jiems bus pri einamas. Tas pats ir su kitomis dainelėmis. Viską metę, pasistenkime šiais metais "šauti" į vaikus ir skiepyti jiems lietuvybę..."

Metams praėjus po "Margučio" išleidimo, kai su jo turiniu gerai apsipažinta, 1929 m. balandžio m. į paliestus laiške klausimus pasisako: "Rašei man apie Margutį kitų nuomones. Dalinai taip yra. Kunigai (kai kurie) nemėgsta mano savarankiškos darbuotės, bet aš to nepaisau. Jų dalykas. Aš pats žinau, ko trūksta Margučiui, bet negaliu visko kartu įvykdyti. Truputį pakeičiau, tai susilaukiau protestų. Daugelis reikalauja sapnologijos, kvailosofijos, Dėdytės ir Tetytės ir kitų nonsensų. kuriuos gėda spausdinti. Aš laikausi ant pečių tų prasčiokų, kurie nemėgsta kas rimta, kilnu ir gražu. Mėnesinius žurnalus skaitė daugumas nemokšų skaitytojų. Jie buvo penimi nešvariais juokais ir karikatūromis apie kunigus, gaspadines ir tt. Tokių skaitytojų gavau ir aš. Jie užsiprenumeravo vien smalsumo dėlei, manydami, kad vėl atėjo "Šakės", "Kardo" laikai. Apsiriko. Margutis dėjo kvailosofijas, bet neužgavo tikybos ect. Atsirado tokių, nebeprenumeravo, bet ilgainiui jie vėl grįžo .Tokiu būdu aš laužiu "ledus". Daug pralaužiau, bet daug dar liko".

Kaip matome, Vanagaitis savo tikslų siekimui turėjo planą kurio jis laikėsi. Dirbo išsijuosęs ir rodos jau būtų pakakę jo darbo plėtimui šių keturių dalykų: vaidinimai, plokštelės, dainos su gaidomis ir žurnalas "Margutis", bet jis žengė dar toliau. Jis norėjo būtinai turėti lietuvišką radijo valandą. Šiame darbe su apčiuopiama talka atėjo tas pats J.J. Bachunas. Išnuomavo Cicero mieste 13-ai savaičių lietuvišką valandėlę, pradžiai 15 min., pasirašė sutartį, apmokėjęs už tą laiką stočiai iš anksto ir prasigyvenimui padovanojo Vanagaičiui.

Lietuviškoji valandėlė pradėjo veikti 1932 m. balandžio m. 11 d. ir šiais metais sukanka 36 metai sėkmingo, be sustojimo veikimo Chicagoje.

Vanagaičiui radijo taip sekėsi, jog greit pasiekė vienos valandos laiką. Vanagaitis, turėdamas savo rankose radijo, plėtė savo darbą Chicagoje: rengė vakarus, organizavo chorą, radijo vaidinimus, paskaitas (daug jų buvo spausdinama "Margutyje"), įvedė sveikatos ir teisės patarėjų skyrius, žinių apžvalgą ir t.t. Jo parengimai sutraukdavo virš 10 tūkstančių lankytojų, kurių didesnę dalį sudarė tokių, kurie niekada niekur lietuviškų parengimų nelankydavo.

O kai apsivedė su L. Žilvytyte, veiklia visuomenininke, per jos seserį susibičiuliavo su žymiuoju visuomenininku Antanu Oliu, tada dar našiau viskas pradėjo sektis, nes jiedu suglaudę gretas Vasario 16 minėjimus pradėjo rengti didžiuosiuose viešbučiuose miesto centre, programai naudodami simfoninius orkestrus ir pirmaeilius solistus. Taip darbas sėkmingai ėjo, kad Vanagaičio veikla buvo pakrikštyta žodžiu M-Perija, o visi jaunieji talkininkai: choristai, vaidintojai, akordeonistai ir kt. "vanagučiais".

"Margučio" veiklai reikia gero istoriko plunksnos, nes "Margutis" turėjo savo laikotarpį, kuris išeivijoje priklauso prie didžiųjų lietuvybės išlaikymo darbų.

(Drv.)

KAIP MUMS PAVYKO?

PASISAKYMAS IR PADĖKA

Iš pradžios buvo trys moterų draugijos gavusios tuščią kambarį. Tuščios ir moterų rankos, nes Draugijų ištekliai skirti kitiems tikslams. Seklyčios įrengimui pajamų reikėjo žiūrėti kur nors kitur. Soc. Globos Moterų D-ja, sukvietusi Melbourno moteris, išrinko specialų Seklyčios Rengimo Komitetą, kurį sudarė to meto draugijų valdybų narės p.p. D. Baltutienė ir H. Statkuvienė iš Kat. Moterų D-jos, A. Ramanauskienė ir A. Baltrukonienė iš Liuteronų parapijos moterų, V. Morkūnienė ir A. Matukevičienė iš Soc. Globos Moterų D-jos. Komitetui nuolatos talkininkavo p.p. J. Petraitienė ir A. Šilvienė.

Kad nevarginus D-jų narių darbais, nei žmonių amžinu aukų prašinėjimu, išsileidome uždarbiauti: ruošėme loterijas, mūges, pobūvius, stovyklas-gegužines ir t.t. Atleiskit, kad neiškenčiu nesigyrus, bet mums tikrai, lyg užburtai sekėsi. Kiekvienas mūsų parengimas buvo gausiai lankomas .Per pusę metų jau turėjome užtektinai pinigų, kad pradėtume darbą. Pakviestas dail. A. Vingis maloniai sutiko padaryti Seklyčios projektą vienbalsiai priėmus, pradėjome dirbti. Pradėjome? Tai mūsų geri vyrai pradėjo! Ponas A .Vingis paėmė visą dekoravimo darbą į savo rankas. Jis surado ir mokė dažytojus, jis pats kur galėdamas dažė, kūrė ornamentus, jis pats prašė, ieškojo meistrų įvairiems darbams. Ponas J. Antanaitis nupirko langą su labai didele nuolaida ir aukodamas savaitgalius, net ir pietų pertraukas ir tą langą įstatė ir dailino. Ponas G. Narušis išpiaustė luboms ir spintoms ornamentus, neimdamas atlyginimo nei už darbą, nei už medžiagą. Ponas K. Baltokas išklojo laminex'u vieną spintą, ten įrengdamas mažą virtuvėlę. Pagal p. A. Vingio projektą p. J. Tamošiūnas įrengė lempas (liustrą). P. A. Vingis suprojektavo seklyčiai baldus, kuriuos padarė p. Karazija. Ponui A. Vingiui retkarčiais talkininkavo vyrai, kaip p.p. V. Baltrukonis, P. Baltutis, A. Ramanauskas, M. Bruneizeris, Z. Lelys, B. Petkevičius, L. Malakūnas ir K. Matukevičius. Nėra nei žodžių, nei dovanų, kuo atsidėkotume p. A. Vingiui ir jo padėjėjams už įdėtą širdį mūsų seklyčią ruošiant. Mes didžiuojamės jais, nes juk ir kitos moterys didžiuotųsi turėdamos tokius puikius vyrus savo mieste. Jų darbai patys kalba už save.

Ponui Vingiui rūpinantis seklyčios įrengimo darbais, mums teliko rūpintis parengimais lėšų telkimui, kurie tikrai neatrodė darbas, bet greičiau malonumas. Dažnai p. A. Vingis, mums ko nors brangesnio norint mūsų seklyčiai, sakydavo: "mergikės, aš bijau, kad jūs pritrūksit pinigų". Mes jam garantuodavome, kad Melbourno žmonės geri ir nepritrūksim. Tikrai melburniškiai labai geri. Mūsų parengimai visados davė pelno, visuomet buvo pilnos salės. Parengimams talkininkauti stengėmės kviesti daugiau neorganizuotas moteris asmeniškai. Ir kas jas visas beišskaičiuos, nes jų buvo labai daug. Mūgėse neapsieidavome be p. Kaladienės barankų. Dėkojame p.p. Didžienei, Malakūnienei, Šėmienei, Reimerienei, Medeišienei už nuolatines talkas. Daugeliui kitų už įvairius produktus, pyragus, fantus mūsų loterijoms. Katalikių Moterų D-jai už pelną iš parapijos kiosko per Mykolo mūges. Lietuvių Namų Tarybai už parengimų sales, kuriomis nemokamai naudojamės. Soc. Globos Moterų D-jai už nemokamą inventoriaus naudojimą. Klebonui už skelbimą mūsų pobūvių bažnyčioje. (Mūsų geriausias "advertising manager"). Tikrai labai nuoširdžiai dėkojame visiems dirbusiems mūsų seklyčioje, parengimuose ir visiems mus palaikiusiems parengimų lankymu ir tikrai nuoširdžiu duosnumu mus parėmusiems. Nuoširdžiai dėkojame Latrobe Valley lietuviams, ypatingai p. M. Sodaitienei, išrūpinusiai mums stovyklavietę prie Yallourn užtvankos ir sukvietusiai savo apylinkės lietuvius į mūsų gegužinę ir Corroborree.

Benorėdamos daugiau uždirbti, stengėmmės ieškoti naujų būdų, naujų idėjų. Ieškojome pavyzdžių ir australų parengimuose. Vartėme įvairias idėjas: ar tai kulinarijos konkursą, gražių vaikučių paradą, rankdarbių parodą (australiškas "hobby exhibition"), ar kokį moterų koncertą. Ponia D. Baltutienė pasiūlė suruošti moters meno dieną. Kadangi priklausėme nuo savo individualių organizacijų, o tokią meno dieną suruošti reikėjo platesnės moterų organizacijų pagalbos. To meto Soc. Globos Moterų D-jos pirmininkė p. E. Šeikienė pirmoji sutiko ir pasiūlė ruošti jau dvi Moters dienas, įjungiančias visas moterų meno šakas, kaip; tapybą, rankdarbius, dainos, muzikos ir žodžio meną. Soc Globos D-ja pavedė Seklyčios Rengimo K-tui imtis iniciatyvos tai įvykdyti. Sukvietus Melbourno moteris pasitarimui, išrinktas Moterų Dienoms rengti komitetas, susidedąs iš p.p. D. Baltutienės, A. Ramanauskienės ir A. Matukevičienės. Ponia I. Jokubauskienė padedant p. Šalkūnienei ir A. Baltrūnienei suorganizavo dailės darbų parodą. Ponia E. Šeikienė organizavo dainos ir muzikos dalį, suorganizuodama moterų oktetą, pakviesdama Geelongo moterų chorą ir kitas muzikos programos dalyves. Ponia H. Statkuvienė surinko ir "mūčijo" moterų tautinių šokių grupę. Ponios A. Karazijienė ir M. Malakūnienė rūpinosi literatūrine dalimi. Ponia D. Baltutienė ir M. Malakūnienė rūpinosi spauda. Ponia H. Statkuvienė ir A. Matukevičienė rūpinosi propaganda, bilietais ir t.t. Ponia V. Kružienė rūpinosi vaidyba. O kur dar visos kitos, kaip A. Ramanauskienė, A. Baltrukonienė ir J. Petraitienė, kurios bėgo ten, kur trūko rankų. Neapsieita vis dėlto be vyrų pagalbos, todėl rengėjų vardu nuoširdžiai dėkoju p.p. A. Šeikiui ir J. Balčiūnui parūpinusiems ir aptarnavusiems specialų scenos apšvietimą. Taip pat p.p. L. Braniškai, A. Ramanauskui, J. Krasauskui ir V. Baltrukoniui už garsiakalbius, šviesas ir pagalbą scenoje. Dėkojame visiems už visokiariopą pagalbą. Daugiausia ponui J. Juškai, ponui P. Morkūnui ir R. Steponavičiui. be kurių koncertas nebūtų pavykęs. Mūsų darbo vaisius tegul apsako kiti.

Kadangi atsitiktinai esu abiejų moterų komitetų pirmininke, norėčiau pasidžiaugti mūsų taikingu ir glaudžiu bendradarbiavimu. Ypatingai Seklyčios Rengimo Komitete per tuos dvejus metus dirbti buvo taip lengva ir malonu, jog dabar atrodo, kad visai nieko nedirbome .Susirinkome trijų skirtingų moterų grupių atstovės, skirtingų politinių pažiūrų, net skirtingų religijų bet dirbome vienam lietuvės moters tikslui, po viena lietuvybės skraiste. Skiriamės labai nenoromis, bet su didele viltimi, kad gal greičiau negu po metų ar kitų, susitiksim vėl bendram darbe.

Nuoširdus ačiū jums visi Melbourno ir apylinkių lietuviai, nes tik jūsų dėka turime Moterų Seklyčią ir tik jums norėjome parodyti visus lietuvės moters meno sugebėjimus. *A. Matukevičienė*

PADĖKA

Mūsų brangiam tėvui ir uošviui

ANTANUI PUMPUČIUI

mirus dėkojame visiems už gausų dalyvavimą koplyčioje, bažnyčioje ir už palydėjimą į kapus, už gėles, vainikus ir pareikštą mums užuojautą.

Ačiū kun. P. Daukniui už atlaikytas pamaldas koplyčioje, kun. P. Vaseriui už laidojimo apeigas bei nuoširdų atsisveikinimo žodį.

Vytautas ir Regina Pumpučiai

SPORTAS

KOVO KLUBE

PADĖKA

Sydnėjaus lietuvių sporto klubo "Kovo" valdyba dėkoja visiems tautiečiams, prisidėjusiems prie klubo metinio baliaus paruošimo ir pravedimo. Pagalbos ranką ištiesė neprašomi ir be paraginimo. Loterijai, kuri davė 80 dolerių pelno, fantus suaukojo: V. Glionertai, L. Čelkienė, L. Čelkytė, N. Mikalauskienė ir M. Petronis.

Bufetą tvarkė ir svečius aprūpino gėrimais: P. Zaremba ir E. Slonskis. Maisto bufete savo suneštas gėrybes pardavinėjo svečiams ponios Auglienė, Bielienė, Čelkienė ir Mikalauskienė.

Tautinių šokių šokėjoms ir šokėjams ir jų vadovui A. Plūkui.

Prie bilietų kasos talkininkavusiam P. Grosui ir loterijos bilietų platintojams M. Biretaitei, A. Intaitei, I. Kviecinskienei ir N. Krapauskienei ir V. Vyšniauskui.

Dar kartą visiems širdingas ačiū. Gerai žinome, kad be Tamstų pagalbos mūsų metinis balius nebūtų buvęs sėkmingas ir iš finansinės pusės labai pelningas.

Sydnėjaus lietuvių sporto klubo "Kovo" Valdyba

METINIS BALIUS

Baliai, baliai. Sydnėjuje kiekvieną šeštadienį. Organizacijos bando pasidaryti lėšų. Neatsiliko ir sportininkai. Reklamai nemaža suma išleista pinigų. Net didžiausi optimistai nesitikėjo pelno. Ypatingai šiuo metu. Bet reikalai klostėsi kuo puikiausiai. Vos spėjus saulutei pasislėpti už kalnų į ukrainiečių erdvią ir jaukią sasę pirmieji atskubėjo sporto klubo Kovo steigėjai, ir buvusieji sportininkai. Klubo kasininkas nebeatpažino buvusio krepšinio žvaigždės V. Šuto ir pamanė, kad australas. Nereikia ir kaltinti: juk dešimt apvalių metelių nesilankė. Neatsilieka ir A. Laukaitis kartu atsivesdamas savo draugus. Iš tolimo Sydnėjaus priemiesčio St. Marys vienoje grupėje virš dvidešimt galvų. Sporto klubo valdybos narių veiduose pasirodė šypsena. Muzikantai ir sustingusius sąnarius bandė išmankštinti. Atrodo, jiems sekasi. Šoko jaunimas, kurio šiame baliuje labai daug. Šoko ir senimas, jų tarpe klubo steigėjai, rėmėjai ir buvusieji koviečiai. Greit įsivyravo tikra baliaus nuotaika. Nesigirdėjo kalbų apie susirinkimus, protokolus, neparuoštas dienotvarkes ir kitus nesklandumus. Šampano bonkos šaudė į orą. Klubo mecenatas bandė Kovo pirmininką nugirdyti aukštos kokybės skystimėliu, importuotu net iš žydų žemės. Jaunuoliai ir jaunuolės tautiniais rūbais pasipuošę pasirodė scenoje. Nepavydėjome jiems katučių, nors šį kartą ir nevienam susipynė kojos. Ukrainiečių šokėjai neveltui yra reklamuojami TV ekranuose. Sužavėjo visus. Artinantis pirmai valandai ryto muzikantai skelbia baliaus pabaigą užgrodami paskutinį šokį. Pasimatysime kitais metais. Balius puikus ir patenkino visus svečius, kartu praturtino klubo kasą. Bendrai gauta pajamų 350 dolerių neįskaitant bufeto.

Buvęs.

KREPŠINIS

Praėjusią savaitę Sydnėjuje vyko Australijos vyrų krepšinio pirmenybės dalyvaujant visų Australijos valstijų komandoms. Victorijos komanda, laikoma pajėgiausia, įveikė NSW 69-64. South Australia, kurios komandoje žaidžia latviai Dancis ir Linde, nugalėjo: Queensland 108-58, Tasmania 109-50, ir ACT 99-64. ACT (Canberros) komandoje žaidžia E. Palubinskas. Pasibaigus varžyboms bus išrinkta geriausi žaidėjai, kurie atstovaus Australiją sekančioje pasaulio olimpiadoje. Yra galimybių lietuviui jaunuoliui E. Palubinskui patekti į išrinktųjų sąrašą. Sekančiame numeryje žinosime turnyro laimėtoją ir Australijos rinktinę.

Matas

GEELONGO VYTIES KLUBE

Pirmose žemos sezono rungtynėse Vyties komanda žaidė prieš YMCA Troters. Sužaista neblogai ir lengvai laimėta 37:28 rezultatu, nors daugumoje lošė tik jauniai. Labai gerai pasirodė A. Jokubauskas. Taškai: A. Jokubauskas 10, P. Obeliūnas 8, J. Obeliūnas 7, V. Zylė 7, R. Braželis 3, K. Starinskas 2.

Jauniai žemiau 18 m. Per pastaruosius metus mūsų jauniai visą sezoną eidavo be praleimėjimų ir tik pasiekę finalus pralaimėdavo. Tikėkimės, kad šiais metais bus priešingai, kadangi pirmose rungtynėse neblogai gavo į kaulus nuo YMCA. Vytis — YMCA 35:48. Taškai: A. Jakubauskas 11, P. Obeliūnas 9, R. Gvildys 8, P. Jakaitis 7.

Jauniai žemiau 16 m. Vytis — Pivot City 28:35. Jeigu į šias rungtynes žaidėjai būtų susirinkę laiku ir būtų turėta nors vienas pakaitas, tai buvo galima lengvai laimėti. Vienam žaidėjui pavėlavus apie 7 minutes ir tam pačiam vidury antro puslaikio po 5 baudų apleidus aikštę beveik pusė rungtynių žaista tik keturiese. Laimėti taškai: A. Jakubauskas 24, R. Gvildys 4.

Moterys. Vytis I — Thunderbirds 23:7. Labai blogai buvo sužaistas pirmas puslaikis, bet kadangi priešininkės buvo labai silpnos, tai ir laimėta labai lengvai.

Vytis I — East Rovers 34:17. Antrose rungtynėse žaista su viena stipriausių Geelongo moterų komandų. Mūsų merginos jau pačioje pradžioje pasistengė ir laimėjo be didelio vargo. Per abi rungtynes laimėti taškai: R. Starinskienė 17, M. Savickaitė 10, N. Wolf 9, A. Turnerytė 8, V. Vaičekauskaitė 6, L. Volodkaitė 6, V. Manikauskaitė 2.

Vytis II — E.G.Y.C. 23:22. Abi komandos maždaug vienodai pajėgios, dėl to ir rezultatas beveik lygus. Gal reiktų pažymėti, kad šioje komandoje žaidžia visos jaunės žemiau 18 metų. Taškai: R. Vaičekauskaitė 8, Lily Luckaitė 6, Liucė Luckaitė 5, A. Bungardaitė 2, R. Deckytė 0.

TINKLINIS

Ligi šiol sužaistas pirmas ratas ir jau vienos rungtynės iš antro rato. Iš šešių lošimų penki laimėti ir vienas (pats pirmas) pralaštas. Vyties komanda lentelėj stovi antroj vietoj. Rezultatai: prieš YWCA pralošta 7-15, 11-15, prieš Syrena II laimėta 16-14, 15-10, prieš Syrena I laimėta 15-6, 15-17, 15-10; prieš YMCA laimėta 5-15, 15-9,15-10. Komandoj žaidžia V. Breneizeris, S. Šutas, R. Zenkevičius, K. Starinskas, A. Bertašius, V. Čerakavičius, G. Wolf, Runk "Estas" ir Dreimanis "latvis".

L.B.

A.L.F.A.S. PRANEŠA

Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Valdyba praneša: birželio 8 d., šeštadienį (popietėje) Geelonge įvyks Australijos lietuvių reprezentacinių krepšinio rinktinių žaidynės, t.y. rungtynės su australų komandomis. Pasirodys jaunių (berniukų iki 18 m.) krepšinio rinktinė, moterų ir vyrų krepšinio rinktinės.

Sporto klubų valdybos prašomos reprezentantų kelionę sutvarkyti taip, kad iki rungtynių dienos popiečio žaidėjai būtų pakankamai pailsėję ir galėtų parodyti savo tikrąją žaidimo formą.

A.L.F.A.S. Valdyba

ŠACHMATININKŲ ĮVERTINIMAS

Pieš kiek laiko paskelbtas Sydnėjaus lietuvių šachmatininkų įvertinimas (Grading) taškais sukėlė susidomėjimo lietuvių tarpe. Šachmatininkų įvertinimas nustatomas pagal laimėtų partijų skaičių. Šachmatininko (registruoto) sužaistos partijos turnyruose per metus registruojamos kartu atžymint priešininko pajėgumą. Pralaimėti partiją silpnesniam priešininkui yra labai nuostolinga — krenta įvertinimas. Laimėti partiją prieš stipresnį — įvertinimas pakyla. Bendrai, jei šachmatininkas metų bėgyje laimi 50% sužaistų partijų, tuomet įvertinimas beveik nepasikeičia. Aukščiau 50% įvertinimas pakyla, žemiau 50% sumažėja.

Matas

TIK PER ANGLIJĄ.

Pigiau, greičiau, geriau galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar, jau pats laikas pagalvoti, kokį dovanų siuntinėlį reikia sudaryti ir pasiųsti savo giminėms.

Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

VASARINIS 1968. 1.

Gėlėto nepermatomo nailono medžiaga 4 suknelėm, 3½ jardo vilnonės angliškos medžiagos vyriškam kostiumui, 3½ jardo vilnonės medžiagos moteriškam kostiumui, 1 terelyno bliuskutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių.

$A 55.00.

VASARINIS 1968. 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3¼ jardo angliška vilnonė kostiuminė medžiaga, šilkinė arba nepermatomo nailono medžiaga dviem suknelėm, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 1 svaras šokoladinių saldainių, 1 vyriškas nailoninis arba moteriškas lietpaltis.

$A 55.00

Taip pat į bet kurį siuntinį galima pridėti žemiau išvardintus dalykus kurie visada naudingi ir laukiami Lietuvoje: vilnonė labai gera skarelė $A 3.00, nailoninis lietpaltis, $A 7.50, vyriški arba moteriški megstukai $A 8.50, nailoniniai marškiniai $A 5.50, vyriškos arba moteriškos nailoninės kojinės $A 1.75.

Baltic Stores Ltd.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2.
ENGLAND. Telef. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainoraščio, arba užsako, kas jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir Jūsų supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income tax sumažinimą, jei siuntiniai siunčiami šeimai.

ATSTOVAI AUSTRALIJOJE:

H. PETRAUSKAS, 25 Prior Rd., Noble Pk., Melbourne, Vic. Tel. 546 3416.

ST. RECIUGA, 58 Wehl Str., Mount Gambier, S.A.

K. STANKŪNAS, 5 Markwell Str., Bowen Hills, Q.

STALO TENISAS

Pietų Australijos žiemos pirmenybėse Vyties klubas užregistravo vieną vyrų ir dvi mergaičių stalo teniso komandas.

Vyrai rungtyniauja IV-je divizijoje. Vytis — Park Poy 8:3. Taškus pelnė M. Deckys 3, P. Snarskis 2, A. Gudaitis 1 ir laimėti abu dvejetai. Už šią komandą dar žaidžia P. Urbašius.

Vytis — Stuart 2:9. Prieš ketvirtosios div. favoritus gerai pasirodė M. Deckys, pelnęs abu taškus.

Mergaičių pirmoji komanda žaidžia ketvirtoje moterų divizijoje. Komanda visai atnaujinta, arba, tikriau pasakius, ją sudaro pereitų metų antros komandos vytietės.

Vytis I — Railways 5:6. Taškai: M. Deckytė 2, R. Bielskytė 1, K. Pacevičiūtė 1 ir Margaritos — Rūtos dvejetas 1.

Vytis I — Flinders 3:8. Prieš studentes taškus pelnė M. Deckytė 2 ir R. Bielskytė 1.

Gerai pasirodė antroji mergaičių komanda, rungtyniaudama pirmą kartą, nors ir pralaimėjo prieš Western Youth 4:7. Taškai: D. Brazauskaitė 2, L. Stalbaitė 1 ir šių mergaičių dvejetas 1.

Vytis II — Reserve Bank 8:3. Šiose rungtynėse jaunoms vytietėms talkininkavo pereitų metų pirmos komandos žaidėja M. Keršytė, tad banko tarnautojos įveiktos be didesnio pasipriešinimo. Taškai: M. Keršytė 3, R. Bielskytė 2, D. Bielskytė 1 ir laimėti abu dvejetai.

Taip pasirodo Vyties stalo teniso žaidėjų pasiruošimo pradžia sekančioms lietuvių sporto šventės varžyboms.

Vyrų grupėje giedriausių vilčių teikia M. Deckys ,iš šešių susitikimų laimėjęs penkis, o mergaičių grupėje Martyno sesuo M. Deckytė, laimėjusi keturis susitikimus. Margarita XVIII-sios švenčių čempionė sparčiai progresuoja ir bus viena iš favoričių ateities varžybose. Paminėtinos ir sesutės Bielskytės. Penkiolikos metų Rūta vasarą darbščiai pasiruošė ir jos laimėti 2 taškai IV-je divizijoje teikia daug vilčių, o Dalia, kuriai dar tik 13 metų, pajėgė susitikimą laimėti antrose rungtynėse.

Stalo teniso sekcijai vadovauja P. Snarskis.

R.S.

VARGAS SU TAUTYBE

Bėda ir Dzidoriukė, tai žinote, neperskiriamos draugės. Ji lyg ir apsigimus su bėda. Galima sakyt, kaip ir antra jos gimtoji nuodėmė. Ir ko ji nesugalvoja, ką nedaro, vis kas nors atsitinka. Jeigu Dzidoriukė bėdos ir neieško, tai bėda ją pati susiieško.

Dabar jau, rodos, nieko merginai nebetrūktų. Turi šoferio leidimą ,nusipirko Volksvageną, net ir raudonų plaukų čiupryną įsitaisė. Vigą tokį, ba tie plaukai taip vadinasi. Dabar, sako, tokia mada ir visos moterys turi. Kitos net po kelias galvas nusipirkę, visokiausių spalvų. Tik mano Mortela dar galvos nemaino; dar vis ta pačia. (Bet aš ne apie plaukus).

Taigi. Visuomenės veikėja Dzidoriukė dabar net smarkesnė pasidarė; mat, važiuota. Be to (dar grįšiu prie plaukų) su tuo vigu veikla net padvigubėjo. Vieną dieną ateina aukų rinkti raudonais plaukais, o kitą kartą savais apyžiliais. Išeitų, lyg ir dvi Dzidoriukės pasidarė. Ale, žinote, vistiek niekas jos labai svarbia veikėja nelaiko ir nepagerbia. Pletkų surinkėja ir išnešiotoja, dar šiaip kokį dumblą padrumsčia, bet nė prie prezidiumo stalo niekur nesodina, nei kokių kvietkų neįteikia. Net ir tas priežodis: — dirbk, durniau; gumbą gausi. ne ragelį! — jai irgi beveik netinka; ba ji negauna nei gumbo, nei ragelio. Taip lyg ant pūsto visas jos storojimasis. Pradėjo galvoti mergina, kodėl taip yra, kas kaltas, kad, anot Petro, ant nulio stovi? Visą tą reikalą jai labai greit išsprendė Vilenčikas. Jis dažnai vakaroti pas mūsų vyrus ateina.

— Žinai, Dzidoruke, — sako Vilenčikas. — Kokia iš tavęs gali būti rimta veikėja, jeigu tu tautinių rūbų neturi? Be rūbų tau nė vėliavos panešti neduoda, tai kaip tu dar kvietkų gali norėti? —

Tautinius rūbus įsitaisyti Dzidoriukei patys niekai. Pinigo pas ją yra. Gali pačius brangiausius. Bet, matote, rūbai rūbams nelygu. Kokius įsitaisyti; čia jau kitas reikalas.

— Priklauso, kur tu gimei, — sako Petras. — Kokios tu tautybės? Ar dzūkė, ar žemaitė, ar dar kokia kitokia? —

— Aš nuo Radviliškio, — sako Dzidoriukė. — Iš pat vidurio Gendvilių kaimo. Prie melnyčios mūsų gryčia buvo, prie...

— Ne kuriam kaimo gale tu gimei, bet kurioj Lietuvos vietoj — sako Petras.

— Taigi sakau, kad nuo Radviliškio esu. Stačiūnų link, — pasakoja Dzidoriukė. — Į bažnyčią eidavom į Norušiačius, o į turgų važiuodavom į Radviliškį, arba ir pėsti nueidavom. Dar kalvė buvo mūsų kaime, šiaučius ir vilnų karšykla to totoriaus svirne, atsimeni Rapolai? —

Žinau Radviliškį — pertraukė Vilenčikas. — Šumniausios panos buvo. Alus irgi neblogas. Aš ten kariuomenėj tarnavau. Prisimenu Radviliškį gerai.

— Je. Ir pasiučiausios bobos. Žinau ir aš, — sako Petras irgi kažiką prisiminęs.

— Tai kokios aš tautybės ? — Klausia vėl Dzidoriukė.

— Tu ir čia esi vidury, — aiškina pagalvojęs Petras. — Galima sakyt, kaip ir niekeno žemėj. Gali priklausyti kam nori. Jeigu nori gali būti žemaitė. nori — aukštaitė. Kuo nori tuo būk.

— Ne, žemaite aš nenoriu, ba jie net ir už "pomius" blogesni, — sako Dzidoriukė. — Kur anglas sako "money", ten žemaičiui išeina "man". Ne, geriau kuo kitu.

— Tai būk suvalkietė, — siūlo Petras. mat, iš užnemunės, nuo Prienų, ten iš tų Rūdos miškų.

— Ne, Petrai,, — ėmė ginti Vilenčikas. — Tu esi iš arkliavagių krašto ir Dzidoriukei netinka su tokiais. Tai jau geriau dzūkė.

— Ką tu? — Net pašoko nuraudęs Petras. — Dzūkai didesni žulikai. Su lenkais naktimis ant demarkacijos linijos lenkišką spiritą gėrė, o paskui su jais mušdavos. Be peiliuko kišenėj ir dabar dzūko nerasi. Suvalkiečiai patys tikrieji lietuvai. Jų kalba teisingiausia ir net savo nuosavą respubliką būtų įsteigę.

— Ir dzūkai Perlojos respubliką turėjo. — Ginčijasi už savo Vilenčikas. — Dėl respublikos mums nėra jokios bėdos. Galim nors kelias.

— Man gi ne respublikos reikia, — sako Dzidoriukė. — Man tik drabužių kokios nors tautybės. Kad nors ir vien tik vėliavai panešti...

— Kokią vėliavą? — Sušuko Petras. — Kur tu gausi vėliavą be respublikos? Respublika turi būt!

— Tik neprasidėk su suvalkiečiais, ba jie nuo tavęs paskutinę skūrą nulups. Jie gi kareiviams vandenį pardavinėjo — perspėja Vilenčikas. — Unarą vežimuke vežioja, o arkliams uodegas piaustė ir žmones ant kelių pastodavo.

— Eik pas dzūkus, būsi pašlovinta. — Piktai juokiasi Petras. — Kalba dar, grikių košė?!

Jiedu dar biškį ir kitokių žodžių pavartojo savo tautas gindami, bet aš jau tamstoms nebesakysiu. Gali dar spausdinimo mašinerija susigadint.

Tai matote, kaip yra. Jeigu Dzidoriukė pati nedalyvauja kokiam aukštaičių su žemaičiais kare, tai nė pati to nenorėdama, sukiršina dzūkus su suvalkiečiais. Dzidoriukė visai jau nusiminus tautos neturėdama.

— Žinai ką, Dzidoriuke, — sako Morta. — Tu įsitaisyk dainininkių uniformą. Jų, mačiau, daugumą vienodos ir nežinia kuriam Lietuvos kraštui priklauso. Tau būtų pati geriausia, nes ir tu nežinai kokios tau reikia.

— Taigi, kad sako, reikia, kad nebūtų uniforma, — dejuoja Dzidoriukė. — O tiedu matai, dar ir respubliką liepia prisiimti. Neteisingos uniformos aš nenoriu. O kur aš tą respubliką dėsiu?

Ot ir bėda Dzidoriukei. Nori vėliavą nešti, reikia drabužių. O be respublikos, nėra drabužių. Gyva bėda.

Rapolas

Aukščiausias pastatas Amerikoje yra Empire State Building N ew Yorke, kuris yra 1472 pėdų aukščio. Jis turi 102 aukštus ir dar priedo 222 pėdų aukščio televizijos siųstuvo anteną. Pastatas pastatytas 1931 metais ir jį aptarnauja 25,000 tarnautojų. 1954 m. šį pastatą nupirko Henry J. Croyn, savamokslis biznierius, kuris pradėjo dirbti kaip įstaigos pasiuntinys, gaudamas keturis dolerius į savaitę. Jis tą pastatą nupirko už 51 milijoną dolerių.

Paveiksle Empire State Building ir jo savininkas. Apačioje kairėje to pastato viršuje observacijos aikštė, kur per metus praeina virš milijono vizitorių. Pastate veikia 74 greitieji liftai.

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

GEELONG

MOTINOS DIENA

Motinos Diena Geelonge buvo paminėta gegužės 26 d. Šventė pradėta pamaldomis bažnyčioje, o oficialioji dalis Liet. Namuose. Čia jaunosios kartos atstovas A. Jomantas, dabartinis Tėvų Komiteto pir-kas po trumpo įžanginio žodžio pakvietė pasveikinti mamytes apylinkės valdybos atstovą p. K. Šimkevičių ir kun. P. Dauknį. Pasveikinęs mamytes kun. P. Dauknys įteikė Birutei Gailiutei lituanistinės mokyklos baigimo pažymėjimą su linkėjimais, kad Birutė ir toliau išliktų šviesi lietuvaitė.

Po sveikinimų sekė paskaita, kurią skaitė viešnia iš Melbourno p. A. Karazijienė. Paskaita buvo labai gerai paruošta ir įspūdingai perteikta. Ja susižavėję klausėsi ne vien vyresnieji, bet ir jaunimas.

Meninėje dalyje pasirodė savaitgalio mokyklos mokiniai. Ji buvo suskirstyta į tris dalis. Pirmoj dalyj IV skyriaus mokiniams pasveikinus mamytes scenoje pasirodo I ir II skyr. mokiniai ir visi kartu deklamuoja "Mamyte mano brangioji", "Pučia vėjas" ir Šypsniukas". Kalvelį pašoka visa mokykla. Ši dalis užbaigiama K. Jomanto deklamacija.

Antrąją dalį pradeda A. Klovaitė deklamacija ir bendros III ir IV skyrių deklamacijos. Seka stilizuotas šokis "Bijūnėlis" ir sesučių Bertašiučių deklamacija. Ši dalis užbaigiama bendru šokiu Suktiniu.

Trečioje dalyje pasirodo mokyklos choras išpildydamas tris daineles. A. Kymantui dailiai perskaičius "Motinos meilė" scenoje pasirodo jaunieji dūdoriai — A. Jančiauskaitė, A. Klovaitė, R. Gailius ir A. Kymantas ir skudučiais pagroja tris melodijas. Pabaigai visi sudainuoja tris daineles, diriguojant jaunam A. Kymantui. Šokiams grojo M. Manikauskaitė. Programą pravedė K. Bindokas. Užbaigai sugiedojus Lietuvos Himną vieni skubėjo į namus, kiti dar pasiliko kavutei.

Reikia pasidžiaugti nenuilstamais mūsų mokyklos darbuotojais kaip Slavickienė, Čerekavičienė, Jomantienė ir M. Kymantas, kuriems visa kolonija dėkinga. Nemažiau uoliai pasidarbuoja ir kun. P. Dauknys.

Buvęs

APYLINKĖS BALIUS

Gegužės 25 d. Apylinkės valdybos pastangomis suruoštas balius, į kurį gerokai iš anksto valdybos nariai platino kvietimus aplankydami tautiečius net namuose. Suprantama, kai apyl. valdyba ruošia balių, tai visas pelnas eina Liet. Namams. Tad ir žmonių turėtų būti daugiausia. Bet tą dieną jautėsi tikra australiška žiema, tad daugumas tautiečių tą vakarą leido šiltoje kamaroje prie televizoriaus. Tačiau nors savų ir nebuvo gausiai, bet reikalą išgelbėjo svetimtaučiai ir dosnūs viengungiai. Malonu, kad mūsiškiai palaiko gerus santykius su svetimtaučiais, kurie savo ruoštu remia lietuvišką veiklą. Tai ir tą vakarą balius buvo gana linksmas ir pelningas. Pirmą kartą naujai įsisteigusi Moterų Draugija vaišino visus savo gamybos bufetu. Viename kampe maistu prekiauja ponios L. Skapinskienė, A. Žvirblienė, E. Stuikevičienė, kitame kampe laimės loterija prižiūrima ponių I. Gailiuvienės, M. Baumanienės, J. Valodkienės, kurios ir nenorintiems bilietus įkalba. Ir taip atsitiko, kad laimė pati pasirenka: plikiams atiteko šukos, beraščiams pieštukai, moteriški dalykai vyrams ir t.t. Baliaus programą paįvairino Stasės ir Juliaus Lipšių duetas. Visi buvo sužavėti dainomis, o kitiems ir ašara nusirito per skroustus, tik nežinia, kas jiems graudulį sukėlė...

Buvęs

PERTH

ŠAUNIOS VESTUVĖS

Gegužės 26 d. įvyko Žydrės Žukaitės ir Robert Pember vestuvės. Kun. Kemėšis sutuokė jaunuosius, ir tuoj po sutoktuvių apeigų visi rinkosi į teniso klubo salę vestuvių puotai. Vaišėse dalyvavo virš 100 žmonių. Publika buvo mišri, bet jaunasis ir jo artimieji labai palankūs lietuviams; jis bedraugaudamas su Žydre net ir lietuvių tautinius šokius šoko. Visos vestuvinės apeigos vyko pagal lietuviškus papročius. Vaišių metu Vytenis Garnys perskaitė gautuosius sveikinimus, kurių tarpe buvo ir ALB Krašto Valdybos p-ko p. S. Narušio.

Žydrė neseniai baigė gailestingųjų seserų mokyklą ir gavo diplomą. Pažymėtina, kad prieš kiek laiko Robertui švenčiant 21 metus mūsų lietuviškasis jaunimas susirinkusiems pašoko tris tautinius lietuviškus šokius, kas visiems tos dienos svečiams labai patiko. Jauniesiems išvykstant visi jiems linkėjo gero gyvenimo. Abu yra labai susipratę ir tikime, kad jų gyvenimas bus tikrai gražus. Šito jiems linki visi Vakarų Australijos lietuviai.

Dalyvis

SYDNEY

PASKAITA MOTERIMS

Sydnėjaus Moterų soc. Globos D-ja šiais metais jau antrą kartą suruošė paskaitą savo narėms.

Šį kartą paskaita įvyko sekmadienį (26 gegužės) po pietų ponų Baužų svetainėje, kur susirinko apie 30 moterų. Jauni ir išminties raukšlių išraižyti veidai pripildė svetainę, kur nuo pat pradžios susidarė draugiška nuotaika. Jautėsi, kad moterys nori nueiti, bendrauti, pasidalinti mintimis, atsikratyti vienišumo.

Jaukioje atmosferoje, pagyvindama pavyzdžiais iš savo praktikos, p. dr. I. Bagdonavičienė išsamiai supažindino susirinkusias su vėžio formomis, kurios šiandieną labiausia atakuoja žmoniją.

Skaitlingas dalyvimas parodė, kad paskaitos aktualiomis temomis sutraukia daug klausytojų.

Tuo metu, kai svetainėje vyko paskaita, sode p. Baužė su kitais vyrais, kūrė ugnį ir kepė steikus bei dešreles. Diena buvo saulėta, bet šalta, tad paskaitai pasibaigus visi apsupo laužą ir p. Baužę, kuris duosniai dalino skaniai kvepiančius kepsnius.

Sutemus draugiškas dalyvių pasikalbėjimas tęsėsi svetainėje, besivaišinant ponių pagamintais sumuštiniais ir kavute.

Dalyviai išsiskirstė pakilioj nuotaikoj, dėkingi p. Baužienei, ir visai SMSG D-jos valdybai už maloniai praleistą popietc.

Dalyvė

Panelę

ŽYDRĘ ŽUKAITĘ

ir

ROBERT PEMBER,

sukūrusius katalikiškais lietuviškais papročiais šeimą, sveikiname ir linkime geros sėkmės jųjų gyvenime.

J.O. Liutikai ir V. Dailydė

JAUNI IR SENI VISI

kviečiami į

JAUNATVAKARĮ

ruošiamą birželio 8 d. 7.30 val. Dainavoje.

Šio vakaro metu gera programa * aukštos kokybės aptarnavimas (nereikės vaikštinėti: visi bus aptarnaujami prie staliukų) * smagi muzika.

Rengėjai *Tautinių Šokių Grupė*

JAUNIMO POPIETĖ

Gegužės 26 d. p.p. Kazokų namuose įvyko gana jauki jaunimo popietė. Čia buvo susirinkę visi paskaitėlių jaunimui klausytojai — viso 25, kurie sekmadienio popietę praleido bekepdami lauke kepsnius ir patys savo tarpe bepramogaudami.

Be šeimininkų ir jaunimo dar dalyvavo ir šių paskaitėlių jaunimui organizatoriai bei vadovai — p.p. J. ir J. Janavičiai, kun. P. Butkus ir B. Barkus. Popietės metu buvo traukiama loterija, kuri buvo suorganizuota Sydnėjaus savaitgalio mokyklos vadovybės ir kurios bilietai buvo platinami tarp visų Sydnėjaus lietuvių ir jų bičiulių.

Pirmąją premiją — p. V. Kabailienės aliejinį paveikslą laimėjo Jurgis Karpavičius; antrąją — p. Jolantos Janavičienės keramikos darbą (vazą) laimėjo inž. A. Jakštas; trečioji — p. K. Butkaus dovana lėlė teko p. M. Wallington, c/o Eaton; ketvirtoji — p.p. Cibų dovanoti bumerango formos šepečiai laimėti p. R. Mc Cormack ir penktąją premiją — p. P. Aleknos dovanotą liet. plokštelę laimėjo p. I. Galinaitienė. Dalyvaujant visiems tos popietės svečiams loterijos bilietus traukė savaitgalio mokyklos globėjas kun. P. Butkus, dantų gydytoja p. G Kazokienė ir jaunimo atstovai — E. Kiverytė, Janavičiūtė ir R. Badauskas. Parduota iš viso 500 bilietų. Daugiausia jų išplatino p. Janavičienė (apie 200).

Mokyklos vadovybė nuoširdžiai dėkoja už šiai loterijai skirtas dovanas — fantus p.p. V. Kabailienei, J. Janavičienei, K. Butkui, Cibams, ir P. Aleknai. Taip pat ačiū visiems bilietų platintojams ir pirkėjams. Lygiai paskaitėlių jaunimui organizatoriai nuoširdžiai dėkingi p.p. Kazokams, už surengtas vaišes ir malonią popietę paskaitėlių jaunimui klausytojams.

NEWCASTLE

Apie žydų ir arabų peštynes geriausiai informuoti niukasteliečiai p.p. Bajeliai. Jų duktė Zina Bajelytė, Niukastelyje baigusi gailestingųjų seselių kursus, išskrido į platų pasaulį. Kiek laiko dirbo Anglijos ir Europos ligoninėse. Šiuo metu Ji nusibaldžiusi į Izraėlį, kur dirba žydų ligoninėje esančią apie 30 mylių nuo arabų sienos. Po kiekvienų tarp žydų ir arabų įvykusių kautynių motinėlė pražiūri pašto dėžutę belaukdama linksmos gromatėlės nuo gražios klajūnės dukrelės Zinutės.

*

1968 m. gegužės 25 d. Mykolas Kulieša triukšmingai pakrikštijo savo naujagimį. Sekančios dienos rytą apyl. valdybos pirmininkas neturėjo laiko nuvažiuoti į bažnyčią. Važinėjo po dabokles išpirkdamas iš policijos dalį krikštynų svečių.

*

1968 m. birželio 8 d. (šeštadienį) Niukastelio liet. apl. V-ba Sauth Wallsend Progress assoc. salėje 132 Sardiff rd. South Wallsend rengia filmų vakarą. Bus rodomos filmos iš Niukastelio liet. 1967 m. -68 m. bendruomenės gyvenimo. Po seanso užkandžiai ir silpnesni bei stipresni gėrimai bus gaunami vietoje. Visi kviečiami atsilankyti.

Pradžia 7 val. 30 min.

Šnekutis

PASISAKO DAINAVA

LIET. KLUBO DAINAVOS VALDYBOS PAREIŠKIMAS

Pilnai pritariame Sydnėjaus Apylinkės Valdybos pastangoms sujungti abu Sydnėjaus lietuvių klubus į vieną. Mes esame tos pačios nuomonės, kaip ir Sydnėjaus Apylinkės Valdyba, kad dviejų namų išsilaikymas Sydnėjuje yra labai problematiškas ir veda Sydnėjaus lietuvių bendruomenę į susiskaldymą, kuris, beabejo, neigiamai atsiliepia į visą lietuvišką veiklą.

Lietuvių Klubo Dainavos Valdyba, gavusi iš Sydnėjaus Apylinkės Valdybos raštą, kviečiantį pasisakyti dėl dviejų klubų susijungimo galimybių, svarstė jį dviejuose posėdžiuose: gegužės 22 d., kartu su Sydnėjaus Apylinkės Valdyba, ir 26 d. specialiame posėdyje; abu kartus priėjo vieningos ir tos pačios nuomonės sekančiais klausimais:

1. L.K. Dainavos Valdyba dės visas galimas pastangas, kad pašalintų kliūtis vienybei atsiekti, jų tarpe ir statutinius pakeitimus.

2. L.K. Dainavos Valdyba skaito, kad klubas yra ne privataus pobūdžio institucija, tik savo narių interesams patenktinti, o visai Sydnėjaus lietuvių bendruomenei, jos sėkmingesnei tautinei, socialinei, kultūrinei ir religinei veiklai vystyti bei palaikyti organizaciją, todėl visados pasiruošusi savo klubo visus reikalus taip tvarkyti, kaip to pageidaus ir norės plačioji Sydnėjaus lietuvių bendruomenė.

3. Einant prie abiejų klubų susitarimo, mūsų nuomone, reikėtų, kad ir Sydnėjaus Lietuvių Klubas turėtų tokį pat nusistatymą lietuvių bendruomenės atžvilgiu ir tam reikalui patiektų komerciškai apsvarstytą planą lietuviškai visuomenei, iš kurio būtų galima matyti, kad tai, kas ketinama daryti, yra realu. Prieš kelerius metus *Mūsų Pastogėje* buvo tilpusi, p. Deikaus parašyta kritika, kurioje jis, komerciniais duomenimis pasiremdamas, įrodinėjo to projekto nerealumą, bet Sydnėjaus Lietuvių Klubas į tai neatsakė, ir reikalas pasiliko Sydnėjaus lietuvių visuomenei visiškai nežinomas: ar klubas turi komerciškai apsvarstytą ir priimtą planą, ar ne? Ar klubas respektuoja lietuvių bendruomenės reikalus, ar pasilieka savo klubo interesų apimtyje?

4. Iš savo pusės mes siūlytume Sydnėjaus Apylinkės Valdybai sušaukti visuotinį, nepaprastą narių susirinkimą tiems klausimams apsvarstyti, kad pati Sydnėjaus lietuvių bendruomenė galėtų susidaryti aiškią nuomonę, kokius namus ji norėtų turėti, kokios galimybės yra juos įsigyti ir kokiais pagrindais sujungti abu klubus į vieną.

L.K. Dainavos Valdyba

PADĖKA

Širdingai dėkoju visiems Hobarto lietuviams, kurie lankė mano brolį Nikodemą Justą jam sergant ir vėliau jį palydėjus į kapus.

Sesuo Julė Stankevičienė — Kaunas

DĖMESIO! DĖMESIO!

Sydnėjaus Liet.. Skautų Aušros Tuntas kviečia visus atsilankyti į skautybės jubiliejinių metų ruošiamą

KAUKIŲ BALIŲ,

įvykstantį birželio 22 d. Father O'Reily Auditorium salėje Auburn (Park Rd. ir Mary St. sankryža).

Programoje originalios kaukės, įdomi programa, turtingas bufetas. Visus linksmins smagus kontinentalinis orkestras.

Pradžia 19 val.

Pranešimai

KAS NORĖTŲ

pasinaudoti lengvatomis ir pasidairyti po Ameriką, dar gali užsirašyti į ekskursinę grupę, kuri išvyksta iš Sydney rugpiūčio 18 d. ir grįžta spalio 1 d. Visais kelionės reikalais skubiai kreiptis į ALB Valdybos pirmininką p. S. Narušį 36 Berrille Rd., Beverley Hills, N.S.W. arba telefonu 535455.

PRANEŠIMAS

Sydney Liet. Mot. Socialinės Globos Draugija, yra pasirinkusi vieną iš sunkiausių ir kilniausių visuomenės gyvenime — labdarybės tikslą. Draugijos narės rūpinasi sergančiais, nelaimėn patekusiais, lanko ligonius ir teikia paramą kiekvienam jos reikalingam.

Šalia šitokių kasdieninių labdarybės darbų, Draugija užsibrėžiusi dar vieną, kuris reikalauja ypatingai daug aukos, moralinės ir finansinės. Tai Draugijos pasiryžimas pastatyti senelių "Sodybą", tuo įgalinant vyresnio amžiaus tautiečius praleisti savo gyvenimo saulėleidį savųjų tarpe.

Visi šie darbai, neskaitant jau pačių Draugijos narių pasišventimo ir aukos, reikalauja daug finansinės aukos ir paramos, ko vienos narės pakelti negali, ir visiems lietuviams turėtų rūpėtį nelaimėn patekę tautiečiai.

D-ja kasmet kreipiasi į tautiečius laiškais prašydama finansinės aukos, ir kaip tik šiuo metu tokie laiškai išsiuntinėjami. Kasmet jausdamies šiek tiek stipresni finansiniai, neužmirškime savųjų kurie reikalauja pagalbos. Draugija savo užsimojimų negalės įvykdinti, jeigu visi tautiečiai iš visos širdies neparems jų darbo.

Nuoširdžiai prašome prisidėti prie Draugijos vajaus ir tuo užtikrinsite mūsų užsibrėžtus tikslus.

Pakartotinai pranešama, kad auka $2.00 ir virš yra "Taxation deductable" — nuskaitoma nuo pajamų mokesnio.

S.L.M.S.G.D. Valdyba

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Gerb. Pone Redaktoriau,

Jau kelintą kartą pasitaiko, kad Jūsų korespondentai aprašinėdami Adelaidėje įvykstančius pobūvius ar minėjimus, kurių programoje kartais dalyvauja Adel. Liet. Katalikių Moterų kvartetas, neteisingai informuoja publiką sakydami, kad aš tam kvartetui vadovauju ir mokau. Iš tikrųjų tai yra netiesa. Nei aš kada nors mokiau, vadovavau, nei organizavau šito kvarteto ir iš viso nieko bendro su tuo kvartetu neturiu.

Su pagarba
Genė Vasiliauskienė

IŠVYKO p. S. NARUŠIS

ALB Krašto Valdybos pirmininkas p. S. Narušis gegužės 29 d. išvyko į Baltų Konvenciją Adelaidėje ir išbus kelyje ligi birželio 16 dienos. Grįždamas iš Adelaidės ketina kiek sustoti Melbourne ir net pasiekti Geelongą.

Išvykus p. Narušiui ALB Krašto Valdybos pirmininko pareigas eis p. E. Kolakauskas.

PAIEŠKOJIMAS

Paieškomas Gustavas Balsaitis, gyvenęs 149 Gawanagh St., Wangaratta, gimęs Lietuvoje Gečių kaime, Kidulių valsč., Šakių apskr. Ieško jo sesuo, gyvenanti Rytų Vokietijoj. Jis pats arba žinantieji apie jį prašomi atsiliepti šiuo adresu: O. Beitelienė, 134 Mimosa Rd., Greeacre, N.S.W.

PRANEŠIMAS

Kun. S. Gaidelio, S.J. išleistuvių ir Studentų Initium Semestri baliaus nuotraukų galima užsisakyti Sydnėjaus Lietuvių Klubo patalpose 39 Church St., Lidcombe sekmadieniais. Vienos nuotraukos kaina 40 centų.

Gydytojas išrašydamas pacientui receptą.

— Perspėju, kad šitos naujos tabletės taip pat gali sukelti kaulų suminkšninimą, arba jas vartojant gali luptis oda, arba net visas gali pamėlynuoti...

MUZĖJAUS RETENYBĖ

Nepriklausomos Lietuvos monetos pardavimui, 5 litai J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis pareikalavus. *P. Zablockis, P.O. Box 4642 Stn. C, Vancouver 10, B.C. Canada.*

PASKAITĖLĖS JAUNIMUI

Jau antri, metai kaip sėkmingai vyksta paskaitėlės vyresnių gimnazijos klasių jaunimui, kurias kas antrą sekmadienį skaito įvairiomis temomis lietuviškai parinkti lektoriai ir kurias su pasitenkinimu lanko pastovus skaičius (apie 27) jaunuolių.

Jau baigiasi pirmas pusmetis ir čia pat skelbiame visą programą su lektoriais, temomis ir datomis antram šių metų pusmečiui:

birželio 9 d. Šių Dienų Tapybos technika, skaito dail. L. Urbonas.
birželio 23 d. Lietuvių kalbos kilmė, skaito J. Vėteikis.
liepos 14 d. Apie mokslą, skaito Dr. V. Doniela.
liepos 28 d. Pokalbis apie jaunimo aktualijas, praveda E. Jonaitienė.
rugpiūčio 11 d. Liet. teatras, skaito A. Saudargienė.
rugpiūčio 25 d. Apie architektūrą, skaito H. Šliteris.
rugsėjo 15 d. Šių dienų keramika, skaito Jolanta Janavičienė.
rugsėjo 29 d. Bažnyčia moderniaisiais amžiais, skaito kun. P. Martuzas.
spalio 20 d. Ispanija, skaito G. Kazokienė.
lapkričio 10 d. Užbaigiamoji.

Primename, kad klausytojų skaičius neapribojamas. Susidomėjęs jaunimas kviečiamas dalyvauti. Paskaitėlės vyksta nurodytom datom 10 val. ryto parapijos mokyklos patalpose prie St. Joachim bažnyčios Lidcombe.

MŪSŲ PASTOGĖ

BENDRUOMENĖS LAIKRAŠTIS
AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
"OUR HAVEN"
LEIDĖJAS: A.L.B. KRAŠTO VALDYBA
Redaktorius: Vincas Kazokas
13 Percy Street, Bankstown, N.S.W. 2200. Tel.: 70-8395
Administracijos tel. 649 9062
Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumerata: metams £4.0.0, ($8.00), pusei metų — £2.0.0 ($4.00), trims mėnesiams £1.0.0 ($2.00). N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati. Kituose kraštuose metams £5.0.0 ($10.00). Atskiro numerio kaina 2 šil. (20 centų).
Prenumerata adresuojama:
MŪSŲ PASTOGĖ, Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W., 2001
Skelbimai:
1 colis per 1 skiltį 12/- ($1.20), bendruomeniniai 10/- ($1.00).
Už skelbimų turinį neatsakoma.

Printed by Mintis Pty. Ltd., 417 Burwood Rd., Belmore Sydney, tel. 759 7094, for the Publisher: Australian-Lithuanian Community, P.O. Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W.